

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

XIII LO z nową halą multisportową

Trzynastka po 30 latach doczekała się sal sportowych z prawdziwego zdarzenia. Wybudowanie hali trwało 2 lata i kosztowało ponad 20 mln zł.

str. 7

Posprzątajmy razem nasze miasto

Zbliża się 29. akcja sprzątania świata. Można dołączyć do zorganizowanych zbiórek śmieci albo wraz z Ekoststemem i znajomymi skrzyknąć się na własną.

str. 14

Вроцлавський фестиваль гномів

Цьогоріч Вроцлавський фестиваль гномів триватиме від 9 до 11 вересня. Він адресований наймолодшим мешканцям міста.

str. 18

Szanowni Państwo,

Wrocław zwykliśmy postrzegać w złożonej perspektywie, którą pogłębiły i ugruntowały wydarzenia z ostatnich lat, a szczególnie z ostatnich 200 dni. Nasze Miasto Spotkań to przestrzeń zagospodarowana przez przedstawicieli różnych nacji, kultur, religii czy światopoglądów. Również przez społeczność w różnym wieku.

Wrocław to nade wszystko miasto, w którym – pomimo różnic – potrafimy się spotykać, ale co ważniejsze, ze spotkań tych wynikają konkretne korzyści dla drugiego człowieka, czasami także dla całej naszej miejskiej wspólnoty. Myślę, że ten tydzień będzie okazją do pokazania takich spotkań. Oto już od piątku przez cały weekend będziemy bawić się przy okazji Wrocławskiego Festiwalu Krasnoludków,

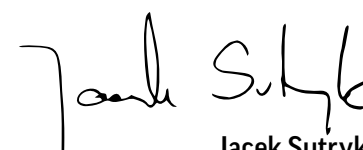
gdy tym czasem dzień później na tej samej scenie i w tym samym Rynku spotkamy się na koncercie dedykowanym seniorom.

Na oba wydarzenia serdecznie zapraszam i już cieszę się na te nasze wspólne spotkania. Cieszę się z bliskości tych dwóch wydarzeń. Cieszę się wreszcie, że potrafimy łączyć miejskie wydarzenia w taki sposób, by każdy znalazł przy ich okazji coś dla siebie. Ów zróżnicowany Wrocław to także zachęta dla każdego z nas do poszukiwania tego, co łączy. Obok wspólnych trosk, zwykła łączyć nas, wierzę w to głęboko, miłość do Wrocławia, osadzona na fundamencie wartości, jaką jest wspólnota i korzyści, które owa wspólnota wnosi.

Zakończę pewnym ważnym, nie tylko dla mnie, wydarzeniem: oto w Państwa rękach 100. numer

biuletynu wroclaw.pl, dziękuję Państwu za te 100 wspólnych spotkań. Państwu – czytelnikom i Państwu – dziennikarzom i wydawcom.

Idea, aby miejski portal znalazł swoje przełożenie w formie analogową przyjęła się bardzo dobrze. Są miejsca, w których znika zdecydowanie szybciej, niż mogłoby zakładać cykl wydawniczy i... szczerze nie dziwię się temu – poszukujemy sprawdzonych informacji ze źródeł, którym ufamy. Myślę, że biuletyn spełnia swoją misję, docierając z informacjami o Wrocławiu do tych, którzy ich poszukują.

Jacek Sutryk
 prezydent Wrocławia

POGODA

						
PT. 09.09	SOB. 10.09	ND. 11.09	PN. 12.09	WT. 13.09	ŚR. 14.09	CZW. 15.09
22°C	18°C	18°C	20°C	20°C	21°C	21°C

AKTORKA RENATA DANCEWICZ MISTRZYNIĄ W BRYDŻU

W sobotę 3 września w Hali Stulecia zakończyły się otwarte mistrzostwa świata w brydżu sportowym. Zawodnicy z ponad 50 krajów przez dwa tygodnie rywalizowali w ośmiu konkurencjach. Nie każdy wie, że do finału dotarła w nich... Renata Dancewicz – aktorka z nieopanowaną miłością do brydża (na zdj.). Wzięła udział w mistrzostwach świata po raz pierwszy i w parze z mężem, Tomaszem Winciorkiem, zajęła 15. miejsce w rozgrywkach finałowych. Znamy ją m.in. z „Pułkownika Kwiatkowskiego”, serialu „Ekstradycja”, teraz występuje w „Na wspólnej”. A za co tak kocha brydża? – Rozwija, uczy przegrywania, zapewnia towarzystwo i wakacje. Od kiedy gram w brydża, nie mam problemów z wakacjami. Organizowane są mniej więcej wokół kart – śmieje się aktorka. – Poza tym brydż dostarcza mnóstwo emocji, mimo że nie wygląda na emocjonującą grę – dodaje.

To już 100. numer wrocławskiej kroniki

Jeśli chciałbyś się dowiedzieć, jak wiele dzieje się we Wrocławiu, czym zajmują się miejskie instytucje i co robią aktywni wrocławianie, powinieneś zajrzeć do biuletynu wroclaw.pl. To setny numer nadzwyczajnej kroniki życia naszego miasta.

Tomasz Wysocki

W biuletynie opowiadamy o nowych inwestycjach, zapowiadamy wydarzenia – kulturalne, sportowe, społeczne. Przedstawiamy ludzi aktywnych, pomysłowych, utalentowanych i z sercem.

Co się buduje?

Rozwój infrastruktury komunikacji miejskiej – budowa TAT, linii tramwajowej na Pilczyce, mostu i trasy w ramach Alei Wielkiej Wyspy, remont mostów Pomorskich i mostu Zwierzynieckiego. W biuletynie wroclaw.pl regularnie publikowane są relacje z postępów na budowach. Dotyczy to nie tylko strategicznych dla miasta przedsięwzięć, lecz także projektów lokalnych: budowy chodnika, remontu szkoły, przedszkola czy żłobka.

Bohaterowie codzienności

Mariusz Kędziński jest rysownikiem, mową motywacyjnym i pasjonatem piłki nożnej. Jest osobą z niepełnosprawnościami, a swoją aktywnością udowadnia, że ograniczenia fizyczne nie mogą być pretekstem do wycofania się z życia społecznego. Podobnie artyści z Kabaretu Odłam – to grupa seniorów, którzy z powodzeniem uprawiają najtrudniejszą ze sztuk estradowych. Na stronach biuletynu przedstawiliśmy setki wrocławian. Opowiedzieli o swoich sukcesach, jedni na miarę osiedla, inni w świecie. To doskonały katalog tych, którzy na miejsce do życia wybrali Wrocław.

Jak żyje się w mieście

Biuletyn wroclaw.pl to także platforma wiedzy dla mieszkańców. Pojawiają się tu informacje na temat zmian w komunikacji, rekrutacji do szkół, przedszkoli i żłobków, projektów, jak Zmień Pieczę WBO również w języku ukraińskim. Sporo uwagi poświęcamy też wydarzeniom na osiedlach.

Zrób sobie z nami zdjęcie

Każdy numer biuletynu obfituje w zapowiedzi wydarzeń, koncertów, spektakli i spotkań

plenerowych. Po pandemii wrocławianie z radością ruszyli na miasto. To najlepsze antidotum na smutki, szczególnie w Roku Dobrych Relacji. Hitem programu przeciw samotności okazały się Wrocławskie Potańcówki. Ostatnie takie wydarzenia przed nami. W Rynku: w piątek (9.09) potańcówka karaibska przed koncertem Kamila Bednarka, a w sobotę (10.09) zabawa łącząca pokolenia przed koncertem Ani Wyszki. W sobotę 17.09 ostatnia potańcówka na pl. Wolności.

➤ **A wszyscy nasi czytelnicy, którzy przyjdą w ten weekend na potańcówki na Rynek, będą mogli zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie na okładce naszego biuletynu. Zapraszamy!**

XXXI Forum Ekonomiczne w Karpaczu

Dzisiaj (8 września) w Karpaczu kończy się Forum Ekonomiczne, które jest spotkaniem przedstawicieli europejskich rządów, unijnych komisarzy, parlamentarzystów, samorządowców, prezesów przedsiębiorstw i ekspertów oraz osobistości świata kultury. Hasłem przewodnim w tym roku była „Europa w obliczu nowych wyzwań”.

Katarzyna Wiązowska

Forum Ekonomiczne w Karpaczu to największa konferencja polityczno-gospodarcza w Europie Środkowo-Wschodniej. Jest platformą wymiany poglądów oraz jednym z najistotniejszych miejsc spotkań elit polityczno-biznesowych w Europie. Trwało od 6 września.

W tegorocznym programie spotkania znalazły się m.in. Forum Ochrony Zdrowia, Forum Regionów, Europa Karpat, Polonijne Forum Ekonomiczne oraz Salon Przemysłu Turystycznego.

Po raz drugi przyznano także Nagrodę Prezydenta Wrocławia – Biznes Odpowiedzialny Społecznie. To wyróżnienie dla firm, które w sposób szczegól-

ny działają na rzecz społeczności lokalnej. Nagradzane są firmy, które dbają o lokalną społeczność, a także komfort pracy i życia swoich pracowników. To forma uhonorowania prowadzonych przez nie działań, a także inspiracja dla innych podmiotów funkcjonujących na Dolnym Śląsku.

W tym roku nagrodę tę otrzymały trzy przedsiębiorstwa: Impel, Nokia oraz Whirlpool.

– Przedsiębiorstwa odpowiedzialne społecznie nie tylko budują gospodarczą tkankę naszego kraju

i regionu, ale także angażują się społecznie i to w czasach, kiedy zarówno rano, jak i wieczorem zastanawiamy się, skąd wziąć pieniądze na nasze aktywności. Tak jest nie tylko w samorządach, ale i w sektorze gospodarczym. Tymczasem nagrodzone dzisiaj firmy potrafią się dzielić tym, co mają i realizować swoją odpowiedzialność biznesu. Za to chciałbym im serdecznie podziękować – mówił podczas wręczenia nagród Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia.

➤ **Więcej na l.wroclaw.pl/forum-nagrody**

Kiedy sezon grzewczy

Sezon grzewczy to okres, w którym warunki atmosferyczne powodują konieczność ciągłego dostarczania ciepła w celu ogrzewania obiektów. Nie ma wskazanego terminu jego rozpoczęcia ani zakończenia. W praktyce przyjmuje się, że zarządcy budynków uruchamiają ogrzewanie, gdy przez co najmniej trzy dni z rzędu temperatura powietrza spada poniżej 10 stopni, a w mieszkaniach – poniżej 16 stopni. Fortum i Kogeneracja zapewniają, że są przygotowane do ogrzewania wrocławskich mieszkań, pomimo trudnej sytuacji na rynku.

Raport w sprawie Odry

– Deklarujemy 30.09 jako termin publikacji ostatecznego raportu wyjaśniającego przyczyny sytuacji na Odrze. Strona polska i niemiecka wyraziły intencję, by nasze zespoły zakończyły do tego momentu prace, tak, abyśmy mogli przekazać wnioski z przeprowadzonych badań – poinformowała podczas spotkania polsko-niemieckiej Rady ds. Ochrony Środowiska, minister Anna Moskwa. Kolejnym krokiem musi być odtworzenie ekosystemu rzeki. Nad planem naprawczym dla ekosystemu Odry pracują już m.in. specjaliści z Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

Odwiedź mammbus

W dniach 12–20.09 mammbusy przyjadą do Wrocławia. Z darmowych badań piersi mogą skorzystać kobiety w wieku od 50 do 69 lat, które nie badały się w ciągu ostatnich 2 lat lub otrzymały zaproszenie w ramach profilaktyki. Badania są darmowe i nie wymagają zapisów. Gdzie przyjść? 12.09, ul. Sieradzka 5 w godz. 9–16 i ul. Legnicka 62 w godz. 9–16, 13.09 ul. Legnicka 62 w godz. 9–16, 14.09 ul. Długa 59–75 w godz. 9–16, 15.09 ul. Długa 37/47 w godz. 9–16 i ul. Bardzka 1a w godz. 9–16, 16.09 ul. Bardzka 1a w godz. 8–15, 20.09 ul. Legnicka 62 w godz. 9–17. Akcję organizuje dolnośląski NFZ.

Młodzi i zMOBILizowani na rowery i hulajnogi

Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego wystartował pilotażowy konkurs „Najbardziej mobilnie-aktywna szkoła we Wrocławiu”. To forma zachęcenia uczniów do zdobywania wiedzy i szansa, by wygrać atrakcyjne nagrody.

MŁODZI AKTYWNIEM ZMOBILIZOWANI

Mateusz Lubański

Program „Młodzi – Aktywnie zMOBILizowani”, którego elementem jest konkurs, zakłada edukację w zakresie aktywnej mobilności – w szczególności codziennego korzystania z jednośladów.

Miasto chce edukować najmłodszych wrocławian i promować przemieszczanie się rowerem, na hulajnodze czy pieszo. Chodzi o to, by zmieniać przyzwyczajenia transportowe uczniów, tak by korzystali z ekologicznych i zdrowych form transportu. Kluczowa w programie jest również edukacja z zakresu bezpieczeństwa w drodze do szkoły.

Zasady konkursu

By zostać najbardziej mobilnie-aktywną szkołą we Wrocławiu, placówki muszą zbierać mak-

symalnie 100 punktów w ramach 7 działań. Najważniejszym działaniem będzie realizacja przez szkoły kursów na kartę rowerową, np. w ramach zajęć techniki. Dodatkowo 10 punktów uzyskają te szkoły, które przeprowadzą je w stylu holenderskim.

– Takie egzaminy odbywają się na ulicy, a nie wyłącznie na szkolnym boisku. Pierwszy tego typu egzamin miał miejsce w czerwcu, w Szkole Podstawowej nr 68. Dzięki temu najmłodszy podnoszą swoje umiejętności w praktyce i uczą się odpowiedzialności – wyjaśnia Urszula Jagielnicka z Biura Zrównoważonej Mobilności UMW.

Bardzo ważny będzie również udział szkoły w tegorocznej kampanii „Rowerowy Maj” (w której wzięło udział 25 tys. dzieci, czyli co czwarty uczeń podstawówki i przedszkolak)

oraz akcji „Rowerowy Maj DOGRYWKA”, która trwa od 5 września.

Istotny będzie również rozwój infrastruktury na terenach szkół, m.in. zwiększenie liczby stojaków dla rowerów czy hulajnóg.

Aktywni – nagrodzeni

Szkoły, w których większy procent uczniów będzie korzystał z rowerów, hulajnóg czy wrotek, otrzymają wouchery na pokazy filmowe oraz bonusowe punkty w ramach całorocznego programu „Młodzi – Aktywnie zMOBILizowani”.

– Liczymy na kreatywność najmłodszych oraz szkolnych koordynatorów. Punktowany bę-

dzie również udział w działaniach i zajęciach edukacyjnych, organizacja wycieczek rowerowych, konkursów czy udział w projektach „Szkolna Ulica” oraz „Aktywnie do szkoły”, które już realizujemy – mówi Daniel Chojnacki, oficer rowerowy Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Zwycięzcami programu będą wszystkie dzieci, które wezmą udział w kursach, otrzymają kartę rowerową czy na stałe przesiądą się na jednoślad. Przygotowano również nagrody pieniężne dla najlepszych szkół. Dla pierwszych trzech placówek nagrody w wysokości kolejno: 12, 8 i 6 tysięcy złotych. Najlepsza z nich zyska na rok miano „Najbardziej mobilnie-aktywnej szkoły we Wrocławiu”. Na nagrody może również liczyć dziesięciu najbardziej zaangażowanych koordynatorów.

➤ **Szczegóły na l.wroclaw.pl/młodzi-zmobilizowani**

Najmniejsza mniejszość w Polsce będzie miała skwer

Karaim Rafał Abkowicz – ostatni hazzan w powojennej Polsce

W niedzielę 11 września na Sępolnie zostanie otwarty Skwer Karaimski. Karaimi to mniejszość etniczna pochodzenia tureckiego wyznająca karaimizm. Do Wrocławia przybyli po 1945 roku.

Ewa Wapłak

Przedstawiciele społeczności karaimskiej zamieszkują Polskę od 630 lat. Ich przodków sprowadził z Krymu Wielki Książę Litewski Witold i osadził ich w swej stolicy, Trokach. Karaimi do Wrocławia trafiali z Wilna, Trok i Halicza po demobilizacji Wojska Polskiego. Osiedlali się na Sępolnie. W 1997 roku we Wrocławiu zarejestrowano Związek Karaimów Polskich.

– Jesteśmy najmniejszą mniejszością etniczną w Polsce – mówi Mariola Abkowicz, przewodnicząca Zarządu Związku Karaimów w Polsce. To jej dziadek – Rafał Abkowicz – właśnie we

Wrocławiu był ostatnim i jedynym hazzanem (karaimskim duchownym) w powojennej Polsce. Teraz przypada 30. rocznica jego śmierci.

Niedzielne święto ma przypomnieć o obecności Karaimów we Wrocławiu. Akcja spotkała się z takim zainteresowaniem, że osiedlowi radni podjęli decyzję o rewitalizacji skweru z Funduszu Osiedlowego. Otwarcie skweru Karaimskiego (róg ulic W. Sławka i Partyzantów) zaplanowano na 11 września w samo południe.

Wcześniej, o godz. 11 rozpocznie się gra terenowa „Śladem karaimskich osadników na Sępolnie”.

O godz. 17 w Czasoprzestrzeni wernisaż wystawy „TworzyMy Wrocław – Karaimi” i opowieść Marioli Abkowicz poświęcona Karaimom na Sępolnie, a o godz. 18.30 pokaz reportażu „Ostatni Hazzan”.

Wydarzenie zakończy koncert Michała Kuliczenki (wokalisty karaimskiego folklorystycznego zespołu Dostlar) i Karoliny Matuszkiewicz (multiinstrumentalistki i wokalistki, która współtworzy zespoły: T/Aboret, Wiklinova i Andre the Giants, Karma trio). Początek o 19.30. Wydarzenia są bezpłatne.

3 września Skwer Karaimski otwarto również w Warszawie.

Ogrody Szczytnickie: jak urządzić 10 ha wzdłuż AWW

Rozpoczęły się konsultacje w sprawie urządzenia terenu między parkiem Szczytnickim a powstającą Aleją Wielkiej Wyspy. To ponad 10 ha terenów zieleni, które mogłyby się stać naturalnym przedłużeniem parku. Co dokładnie powinno się zmienić? Swoje opinie na ten temat, możecie zgłaszać do 27 września.

Maciej Wołodko

Kiedyś działała tu szkółka roślin, później teren znalazł się w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej drogi. Jego północną część – w pobliżu ulicy Mickiewicza, porastają gęste grupy drzew. To pozostałości nasadzeń szkółkarskich. W centralnej części zachowały się zdewastowane fragmenty szklarni, inspektów i budynków. Na południe od uliczki Jana Heweliusza są ogródki działkowe R.O.D. „Sępólno”, które na pewno tutaj zostaną. Dalej w stronę ulicy Dembowskiego, znajdziemy tereny sportowe i parking.

Dziki zachód i bardziej urządzony wschód

Propozycję zagospodarowania terenu przygotowali na zlecenie Wrocławskich Inwestycji, architektki z Pracowni 3XA.

Zachodnią część terenu, położoną bliżej parku, planuje się pozostawić jako uporządkowaną, lecz mniej urządzoną. Zaprojektowane zostaną tu alejki spacerowe, strefy leśne i łąkowe. We wschodniej części pojawić by się mogły dodatkowe funkcje: odtworzone szklarnie, plac zabaw i rezerwa terenu z przeznaczeniem na cele społeczne.

Jak podkreślają projektanci, strefa ta jest położona blisko osiedla, łatwo dostępna dla mieszkańców w każdym wieku i może pełnić funkcje integracyjne dla lokal-

nej społeczności. W południowej części, w miejscu dawnego boiska piłkarskiego, przewidziano część sportową z zapleczem oraz parking.

Stare szklarnie, z uwagi na bezpieczeństwo, trzeba będzie rozebrać. Ale część z nich zostałaby odtworzona. W jednej z nich mieściłby się ogród z pnąciami, w innej kawiarnia, a w jeszcze innej ogród zimowy.

Zachować drzewa i dosadzić kolejne

Część roślin po szkółce trzeba będzie usunąć – rosną zbyt gęsto i obumierają, niektóre obrosły też konstrukcje inspektów i szklarni. Poza tymi wyjątkami, zasadą ma być jednak zachowanie maksymalnej liczby istniejących drzew. 600 kolejnych ma zostać zasadzonych. Projektanci proponują m.in. grab pospolity, klon polny, lipę drobnolistną, klon pospolity. A także szybko rosnące drzewa, odporne na warunki miejskie, takie jak platan klonolistny.

Tuż przy uliczce Heweliusza, po jej północnej stronie, znalazłaby się polana rekreacyjna z placem zabaw (dla dzieci starszych i młodszych), otulonym od strony ulic nowo nasadzonymi drzewami.

Ptaki, ssaki i zapylacze

Proponowane nasadzenia krzewów i bylin przewidują wykorzystanie gatunków będących bazą pokarmową i schronieniem

Szklarnie, które zostały na tym terenie, można odtworzyć jako ogrody letnie, zimowe lub kawiarnie

dla ptaków, małych ssaków oraz przyjaznych zapylaczom. Mają pojawić się m.in. dereń świdwa, ligustr pospolity, głóg jednoszyjkowy, trzmielina pospolita, śliwa tarnina. Ozdobne rabaty bylinowe wykonane zostałyby z gatunków o niskich wymaganiach, odpornych na warunki miejskie.

Najpierw konsultacje, później prace

Konsultacje społeczne potrwać do 27 września. Więcej szcze-

gółów na ich temat znajdziecie na stronie l.wroclaw.pl/ogrody-konsultacje.

– Podczas konsultacji będziemy mogli wspólnie zastanowić się, czy zaproponowana zmiana tego terenu na ogród spełnia oczekiwania mieszkanki i mieszkańców. Spacer będzie także okazją do omówienia zarówno obecnego wyrazu tego terenu, jak i możliwości „zobaczenia” w terenie planowanych zmian – mówi Krzysztof Ziental z Wy-

działu Partycypacji Społecznej UMW.

Pierwszy etap prac, obejmujący uporządkowanie terenu z pozostałości zniszczonej infrastruktury, nasadzenia drzew i udośćnienie części ścieżek, mógłby się rozpocząć w 2023 roku. Realizacja całej koncepcji Ogrodów Szczytnickich to zadanie na lata. Kolejne elementy Ogrodów powstawałyby etapami, w miarę posiadanych środków finansowych.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

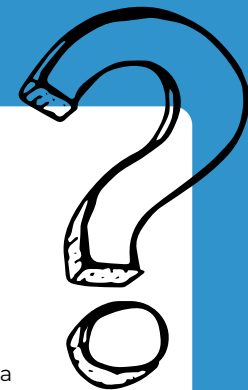
POWIEDZ NAM, JAK...

Jaki będzie plan transportowy Wrocławia?

- ▶ E-FORMULARZ OPINII do 25 września
- ▶ SPOTKANIE KONSULTACYJNE
14 września, godz. 17.30 | pl. Nowy Targ 1-8, s. 215
- ▶ E-SPOTKANIE DLA RAD OSIEDLI
20 września, godz. 17.30 | Spotkanie on-line dla zaproszonych przedstawicieli
- ▶ DYŻURY TELEFONICZNE
Terminy:
5-18.09 w godz. 8-10
19-25.09 w godz. 14-16

Jak urządzić Ogrody Szczytnickie?

- ▶ E-FORMULARZ OPINII do 27 września
- ▶ E-SPOTKANIE KONSULTACYJNE
13 września, godz. 17.30 | online | Transmisja (podgląd) na stronie konsultacji
- ▶ SPOTKANIE KONSULTACYJNE
15 września, godz. 17.30 | Czasoprzestrzeń (była zajezdnia tramwajowa Dąbie), ul. Tramwajowa 1-3, budynek biurowy, parter
- ▶ SPACER KONSULTACYJNY
22 września, godz. 17.30 | Start: parking przy ul. Mickiewicza 19, przy pomniku Polskich Więźniów Pracy Przymusowej

SZCZEGÓŁY NA: www.wroclaw.pl/konsultacje

Zmiany na linach 6 i 7

W związku z zaplanowaną na sobotę, 10 września, Paradą Zabytkowych Autobusów na ul. Szewskiej, w godz. 16.15–17.15 zostanie wprowadzona zmiana trasy linii tramwajowych 6 i 7. Tramwaje kursujące z pętli Klecina i Krzyki w kierunku pętli Kromera i Poświętne zostaną skierowane objazdem od placu Teatralnego przez ulice Teatralną, Skargi, pl. Dominikański, ul. Piaskową do ul. Grodzkiej, z pominięciem przystanków zlokalizowanych w ciągu ulic Widok i Szewskiej.

Wratislavia Cantans – będą objazdy

Podobne zmiany czekają pasażerów we wtorek, 13 września, w godz. 18–21. To właśnie wtedy odbędą się koncerty w kościele pw. św. Marii Magdaleny przy ul. Szewskiej w ramach Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans. Tramwaje linii 6 i 7 jadące od strony ul. Świdnickiej w kierunku pętli Kowale lub Poświętne zostaną skierowane objazdem od pl. Teatralnego przez ul. Teatralną, Skargi, pl. Dominikański, ul. Piaskową do ul. Grodzkiej z pominięciem przystanków zlokalizowanych w ciągu ulic Widok i Szewskiej.

Tylko jedno pendolino do Warszawy

Na początku września wszedł w życie nowy rozkład jazdy PKP, który będzie obowiązywał do 5 listopada. Informacje nie są zbyt dobre dla pasażerów. Na linii z Warszawy do Wrocławia został tylko jeden skład pendolino. Z Wrocławia Głównego do Warszawy Centralnej pendolino pojedzie w 3 godz. i 58 min. Wyruszy o godz. 5.38, a na miejsce dojedzie 9.36. Zaś trasę z Warszawy Centralnej do Wrocławia Głównego pokona w 4 godz. 15 minut. Wyjedzie ze stolicy o godz. 17.10, do Wrocławia dojedzie o godz. 21.25. Kursują jeszcze dwa tańsze składy kategorii Intercity i jeden ekspres, które dotrą z Wrocławia na Mazowsze w ok. 4 godz. 30 minut. Pozostałym pociągom przejazd na tej trasie zajmie około 5 godzin.

Rozjazdy przy zajezdni Borek już nowe

Za nami kolejny etap #TORYwolucji, czyli działań MPK, które mają poprawić jakość komunikacji miejskiej we Wrocławiu. Od 5 września tramwaje na ul. Powstańców Śląskich znów kursują swoimi stałymi trasami. To efekt wakacyjnej wymiany rozjazdów przy zajezdni tramwajowej Borek.

Łącznie przed zajezdnią Borek wymienionych zostało 12 rozjazdów tramwajowych. Inwestycja kosztowała 8,5 mln złotych

■ Mateusz Lubański

Wymiana rozjazdów przy zajezdni tramwajowej Borek była jedną z największych inwestycji, jakie MPK Wrocław zaplanowało na wakacje. Prace wymagały wprowadzenia zmian w organizacji ruchu dla pieszych i rowerzystów, kilka razy tymczasowo inaczej kursowały tramwaje niektórych linii. Remont był jednak niezbędny, a wykonanie zadania stanowi niejako zapowiedź olbrzymiego przedsięwzięcia rozbudowy całej zajezdni. Obecnie mieści ona 100 tramwajów, na-

tomiast docelowo liczba ta ma wzrosnąć do 130.

Sypialnia nowych tramwajów

Łącznie wymienionych zostało 12 rozjazdów, wykonano także nowe włączenia pod przyszłą przebudowę zajezdni. Częściowo zmieniono układ geometryczny torów i przebudowano sieć trakcyjną. Inwestycja kosztowała 8,5 mln zł.

– Wymiana rozjazdów przed zajezdnią tramwajową Borek jest ważna również w kontekście rozbudowy całego obiektu. To

tam trafiają i będą trafiać nowe tramwaje. Mówimy tu o 46 Moderusach Gamma 2, a nawet 40 tramwajach od bydgoskiej Pesy – podkreśla prezes MPK Wrocław Krzysztof Balawejder.

#TORYwolucja trwa

Inwestycja realizowana przy ul. Powstańców Śląskich to jedno z kilku zadań, jakich MPK Wrocław podjęło się w ostatnich tygodniach. Nadal trwa drugi etap wymiany rozjazdów przy moście Zwierzynieckim i na ul. Mickiewicza. Trzecia, ostatnia część

prac planowo rozpocznie się 17 września i potrwa do połowy października.

Spółka podpisuje umowę z wykonawcą na modernizację torowiska na pl. Kościuszki. Blisko finalizacji jest również kontrakt na remont torowiska przy al. Kochanowskiego, na odcinku od mostu Szczytnickiego do al. Różyckiego. Cały czas trwa również rewolucja taborowa. Do Wrocławia przyjechał bowiem już 24. tramwaj Moderus Gamma 2. Łącznie do stolicy Dolnego Śląska przyjedzie ich 46.

Bezpieczna droga do szkoły – festyn 12.09

Podczas pikniku dzieci będą mogły przybić piątkę z maskotką MPK

Z okazji rozpoczęcia roku szkolnego na płycie głównej Dworca PKP we Wrocławiu odbędzie się festyn „Bezpieczna droga do szkoły”.

■ Redakcja

Policjanci przypomną dzieciom i młodzieży, jak ważne jest bezpieczeństwo na drodze, nie tylko gdy poruszają się pieszo, ale też rowerem czy komunikacją zbiorową. Ale o zagrożeniach opowiedzą w formie zabawy. W programie m.in. występ policyjnej orkiestry, prezentacja Komisarza Lwa, pokaz policyjnego sprzętu (radiowozy, motocykle, skutery wodne, quady, poduszki), pokaz specjalistycznego sprzętu Oddziału Prewencji Policji (armatka wodna, kaski, tarcze)

i prezentacja psów służbowych. Podczas pikniku nie zabraknie też maskotek MPK – Gucio oraz Autobus i Tramwaj będą wraz z policją promować bezpieczną drogę do szkoły (godz. 10–13).

Maskotki MPK regularnie uczestniczą w osiedlowych piknikach – najbliższy w parku Grabiszyńskim (11.09 w godz. 12–17). Poza maskotkami, mieszkańcy mogą liczyć na obecność kultowego „ogórka”, a najmłodszy będą mogli zrobić sobie tatuaże wodne z wizerunkiem tramwaju i autobusu.

XIII LO ma po 30 latach halę sportową za 20 mln zł

Sale do szermierki i tańca, hala sportowa i siłownia. Trzynaste liceum z ul. Hauke-Bosaka doczekało się bloku multisportowego z prawdziwego zdarzenia. Uczniowie mogą korzystać z zajęć wychowania fizycznego na terenie placówki, a okoliczni mieszkańcy – z sal po godzinach zajęć dydaktycznych.

Redakcja

Na parterze – sala szermiercza dla uczniów zaprzyjaźnionej Szermierczej Sportowej SP 85, na pierwszym piętrze – sala tańeczna i główna sala sportowa, na trzecim – widownia. Pozostałe dwa piętra przeznaczono na pomieszczenia techniczne związane z ogrzewaniem, wentylacją i chłodzeniem całego obiektu sportowego.

Duża sala gimnastyczna

Wszystko zostało przemyślane i umiejscowienie dużej sali gimnastycznej na piętrze nie jest problemem, a regularne odbicia piłek nie wpłyną na komfort korzystania z innych sal. W czwartek 1 września sala posłużyła za miejsce, w którym Trzynastka uroczystie rozpoczęła nowy rok szkolny. Nowa sala ma 617 mkw. powierzchni.

– Czekaliśmy na tę halę 30 lat. Jej otwarcie to wielki sukces i radość dla mnie, dla nauczycieli, uczniów – stwierdził dyrektor liceum Piotr Pitura.

Objął kierownictwo tej szkoły po 31 latach rządów dyrektor Urszuli Spałki.

Do bloku sportowego ze szkoły prowadzi przeszklony łącznik. Można do niego dostać się też z ulicy

Dobudowany łącznik

Halę ze szkołą spina dobudowany łącznik, dzięki któremu uczniowie nie będą zmuszeni do opuszczania placówki, aby dostać się na zajęcia sportowe. Po lekcjach łącznik będzie zamykany, ale do budynku hali sportowej będzie można się dostać osobnym wejściem, żeby wieczorem udostępnić sale do treningu mieszkańcom.

Parking na 21 samochodów

Cały kompleks jest klimatyzowany i dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ważnym elementem inwestycji jest też podziemny parking dla nauczycieli, który pomieści 21 samochodów.

Blok sportowy w liczbach

Sala do szermierki pow. 423 mkw. (plus zaplecze, szatnie, sanitariaty), sala do zajęć siłowych – pow. 205 mkw., sala zajęć fitness pow. 172 mkw. (plus zaplecze, szatnie, sanitariaty), sala wielofunkcyjna pow. 617 mkw., sala tańeczna pow. 66 mkw. Budowa bloku sportowego trwała dwa lata i kosztowała 20,4 mln zł.

➤ Więcej zdjęć z nowej hali sportowej XIII LO na www.wroclaw.pl

Zaskakujące odkrycie na Ostrowie Tumskim

Trwa remont trzech budynków Muzeum Archidiecezjalnego na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu. Archeolodzy odkryli właśnie dwie średniowieczne piwnice. I to zachowane w całości!

Robert Migdał

– Niedawno na dziedzińcu odkryto dwie, zachowane w całości piwnice o sklepieniu kolebkowym. Materiał, z jakiego zostały zbudowane, datowany jest od XIII do poł. XVI w. (cegła palcówka). W środku wykonano sondaż w celu uchwycenia poziomu użytkowego piwnic. Być może zostaną one zagospodarowane w przyszłości – informuje na swoim Facebooku Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Kolejnym odkryciem – o którym informuje konserwator – są relikty zabudowy przy katedrze, odsłonięte podczas nadzorowanych

prac dla przyłącza ciepłowniczego do Muzeum Archidiecezjalnego.

Jest to fragment muru z XIV–XV w. najprawdopodobniej dawnego domu na wschodnim krańcu dawnej wyspy. Przy murze widoczna jest późniejsza warstwa zasypiskowa tego fragmentu koryta Odry. Z gruzu wydobyto fragment piaskowca z fragmentem kartusza herbowego – pierwotnie wszystko wskazywałoby na polskiego królewicza Karola Ferdynanda Wazy, który w latach 1625–1655 był biskupem wrocławskim. Ostatnie analizy historyków wskazują jednak na biskupa Marcina Gerstmann (1574–1585).

W dalszej części wykopu odkryto kolejny fragment dawnej zabudowy – niewielki odcinek muru średniowiecznego budynku.

Trzeba przyznać, że ostatnie dwa lata były bardzo bogate w odkrycia podczas remontu Muzeum Archidiecezjalnego na Ostrowie Tumskim.

Obiekt ten obejmuje trzy budynki: dom kapituły, tzw. krzywą wieżę o metryce XIV-wiecznej, oraz główny budynek Muzeum Archidiecezjalnego, również o metryce średniowiecznej (przebudowany w 1756 r.) oraz XIX-wieczny budynek w północnej części.

DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

Fragment odnalezionego kartusza i zdjęcie piwnicy z zewnątrz

TBS Wrocław zaprasza mieszkańców na mediacje

Mowa o mieszkańcach, którzy wystąpili na drogę sądową przeciwko spółce z powodu zmian wysokości czynszów. Na początek dostępnych będzie 10 mediacji. Przeprowadzi je Fundacja Dom Pokoju, która prowadzi we Wrocławiu Pogotowie Mediacyjne. Jeśli mieszkańcom spодoba się to rozwiązanie, mediacji może być więcej.

Redakcja

Fundacja Dom Pokoju prowadzi Pogotowie Mediacyjne, w ramach którego wszyscy mieszkańcy Wrocławia (również firmy) mogą zwrócić się o wsparcie, aby rozwiązać np. konflikty sąsiedzkie, kwestie podziału majątku czy spory w sprawie o wysokość czynszu. Dlatego też zarząd spółki TBS Wrocław zdecydował się na mediacje, by podjąć rozmowy z mieszkańcami, którzy wystąpili na drogę sądową przeciwko spółce.

Dlaczego mediacje?

Jak informuje spółka, za uruchomieniem mediacji z mieszkańcami przemawiają dwa kluczowe argumenty. Po pierwsze, od 1 sierpnia br. średnia stawka czynszu w TBS Wrocław wynosi 17,48 zł/mkw., a więc o 3,12 zł mniej od stawki zakwestionowanej na drodze sądowej. Ponadto, do 31 maja 2022 r. średni czynsz za mkw. w wynosił 15,9 zł. To oznacza, że różnica między stawką obowiązującą od sierpnia i tą ważną do końca maja br. wynosi 1,58 zł, czyli ok. 10 proc. Jest to znacznie mniej od aktualnego wskaźnika inflacji, który w lipcu wynosił 15,6 proc. Stawka czynszu obowiązująca w okresie czerwiec – lipiec br. wynosiła

Mediacje prowadzone przez Fundację Dom Pokoju mają pomóc wypracować porozumienie pomiędzy mieszkańcami a spółką TBS Wrocław w spornych kwestiach dotyczących wysokości czynszów

średnio 20,60 zł/mkw. A to oznacza, że wartość przedmiotu sporu sądowego wyraźnie spadła. Długotrwałe procesy mogą narazić obie strony sporu na wysokie koszty sądowe, a co ważne, mogą być niewspółmiernie wysokie w odniesieniu do aktualnej wysokości przedmiotu sporu. Ponadto, do tychczas do spółki wpłynęło ponad

100 pozwów najemców, którzy postanowili za pośrednictwem drogi sądowej zakwestionować stawkę czynszu, którą TBS Wrocław wprowadził od 1 czerwca 2022 r. Spółka zaś jest właścicielem 4133 mieszkań na wynajem, co oznacza, że pozew przeciwko TBS Wrocław złożyło znacznie mniej niż 10 proc. mieszkańców. To wskazuje,

że przestrzeń do zawarcia ugód wydaje się być spora.

Gmina Wrocław przekazuje Fundacji Dom Pokoju środki finansowe na prowadzenie Pogotowia Mediacyjnego w ramach wieloletniej umowy dotacyjnej, co pozwala na przeprowadzenie 150 darmowych mediacji dla miesz-

kańców. TBS Wrocław skorzysta z 10 mediacji w ramach tego pakietu. To, jakim zainteresowaniem będzie się cieszył pilotażowy program, pozwoli podjąć dalsze kroki. Pierwsze 10 mediacji, zorganizowanych w ramach pilotażu, nie będzie się wiązało z jakimikolwiek nakładami finansowymi zarówno ze strony TBS Wrocław, jak też najemcy, który skorzysta z tej możliwości. Jeśli pilotaż spotka się z przychylnością mieszkańców, wówczas TBS Wrocław będzie płacił Fundacji Dom Pokoju za każdy rozpoczęty proces mediacyjny, na mocy porozumienia zawartego z fundacją. Warunkiem zawarcia porozumienia będzie fakt, że spółka w żaden sposób nie będzie rościła sobie jakichkolwiek praw do wpływania na proces mediacji.

Jak skorzystać?

Aby umówić się na mediacje lub uzyskać więcej informacji, wystarczy zadzwonić pod numer 538 208 660 lub napisać wiadomość na adres e-mail: pogotowie.mediacyjne@wcrs.pl. Można także przyjść do Infopunktu Nadodrże (ul. Łokietka 5/1) i zasięgnąć informacji bezpośrednio. Infopunkt jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. 10-16.

Coraz trudniej o ogródek działkowy we Wrocławiu

Od wybuchu pandemii ceny ogródków działkowych poszły mocno w górę. W internecie to koszt od kilku do prawie 40 tys. zł za działkę. Jak zdobyć swój własny ogródek?

Michał Kurowicki

– Praktycznie wolne działki we Wrocławiu zniknęły. Obecnie oceniamy, że na 35 tys. działek w naszym mieście mamy jedynie kilkaset wolnych. Na jeden zarząd ogrodów działkowych wypadają po dwie, trzy wolne. To bardzo mało i ciągle się to zmienia – zaznacza Janusz Moszkowski, prezes wrocławskiego okręgu Polskiego Związku Działkowców.

Jeśli chcemy wydzierżawić działkę w Rodzinnych Ogrodach Działkowych (ROD), musimy dogadać się z byłym właścicielem, który chce odstąpić swój ogródek i podpisać z nim umowę u notariusza. Najpierw trzeba jednak tego właścici-

ciela znaleźć. W tym celu każdy chętny może przyjść do jednego z wrocławskich ROD i zapytać w zarządzie o listę osób, które chcą odstąpić swoją działkę. Można też na własną rękę szukać ogłoszeń w internecie. Gdy już kupimy swoją wymarzoną działkę, czekają nas kolejne opłaty. Na początek trzeba wpłacić ok. 200 zł wpisowego, które jest przeznaczone na specjalne szkolenie, dotyczące uprawy roślin, dbania o ogródek i przepisów obowiązujących działkowców.

Jednorazowo należy też zapłacić tzw. inwestycyjne, które zależy od wyposażenia ogrodu, nasadzeń oraz liczby stanowisk wodnych. To wkład wnoszony przez użyt-

kownika działki na fundusz rozwoju ROD. We Wrocławiu to koszt od 100 do 450 zł. Zaś roczna opłata za dzierżawę działki to od 40 gr. do 1,5 zł za metr kwadratowy.

Przykładowe ceny działek z serwisu OLX:

- ROD Pokój, ul. Armii Krajowej, cena 25 tys. zł. Powierzchnia 500 mkw., altanka, studnia, drzewa
- ROD Bajki, ul. Sztabowa, cena 39 tys. zł. Pow. 224 mkw., na terenie nowy budynek (altanka)
- ROD Energetyk, ul. Wiaduktowa, cena 6 tys. zł. Drewniany domek, drzewka, brak ogrodzenia.

Marian Matelski od 60 lat uprawia ogródek przy ul. Olsztyńskiej

We Wrocławiu nowy rok szkolny pełen wyzwań

Jak Wrocław sobie radzi z brakiem nauczycieli i z tworzeniem miejsc dla dzieci ukraińskich uchodźców? O wyzwaniach, stojących przed urzędnikami wrocławskiej oświaty, w świetle kryzysu gospodarczego w kraju i toczącej się po sąsiedzku wojny Rosji z Ukrainą z Marcinem Miedzińskim rozmawia Paulina Falkiewicz.

Prawie 100 tys. uczniów zaczęło od września naukę we Wrocławiu. Brakuje ok. 1000 nauczycieli. Jak z tym wyzwaniem planuje poradzić sobie wydział edukacji?

Wakaty w szkołach to problem nie tylko wrocławski, ale i ogólnopolski. Brakuje nam nauczycieli praktycznie każdego przedmiotu, ale przede wszystkim: matematyki, fizyki, chemii, ale też języków obcych, przedmiotów zawodowych i edukacji wczesnoszkolnej. Nie ukrywamy, że jest to dla nas duży problem i duże wyzwanie. Na razie radzimy sobie dzięki temu, że wielu nauczycieli pracuje w godzinach ponadwymiarowych, organizowane są zastępstwa doraźne, zatrudniamy też nauczycieli emerytów. Ale jeżeli skala problemu będzie rosła, czego nie wykluczamy, to bez wyraźnego wsparcia ze strony Ministerstwa Edukacji i Nauki samorządom trudno będzie sobie z tym poradzić.

PYTAMY O WROCŁAW

GRZEGORZ RAJTER

Marcin Miedziński, zastępca dyrektora Wydziału Przedszkoli i Szkół Podstawowych w Departamencie Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia

Dlaczego uruchomiliście bazę dla ukraińskich nauczycieli?

Tak. Z początkiem roku szkolnego, aby ułatwić dyrektorom kompletowanie kadry wspólnie z UNICEF uruchomiliśmy bazę ukraińskich nauczycieli i pracowników obsługi placówek oświatowych, do której dostęp mają dyrektorzy szkół. Wpisując się do niej, należy podać swoje dane, wykształcenie, poziom znajomości języka polskiego i informację o nostryfikacji dyplomu. Obecnie zapisanych jest prawie 1200 osób, a funkcjonuje ona tylko trzy tygodnie. Mamy też informacje, że dyrektorzy już zapraszają na rozmowy pierwszych kandydatów z tej bazy, niektórzy nawet już takie osoby zatrudnili.

Co jest wyzwaniem nr 2 wrocławskiej edukacji?

Coraz większa liczba ukraińskich uczniów we wrocławskich placówkach. Obecnie, w ramach możliwości, staramy się przyjmować wszystkich chętnych, ale szkoły nie są z gumy, mają pewne ograniczenia.

Ilu ukraińskich uczniów mamy na ten moment we wrocławskich szkołach? Jak sobie radzą?

Aktualnie ponad 11 tysięcy – o cztery tysiące więcej niż w zeszłym roku szkolnym. Najwięcej w podstawówkach – ponad 7900, w przedszkolach – blisko 1400 dzieci, a ciągle rodzice zgłaszają kolejne. W szkołach ponadpodstawowych na razie osiągnęliśmy liczbę 1835.

Wielka zasługa w tym nie tylko wrocławskich nauczycieli, ale również uczniów, którzy na co dzień pomagają ukraińskim kolegom.

A ile klas przygotowawczych powstało we wrocławskich placówkach?

W tym roku szkolnym otworzyliśmy ponad 70 takich oddziałów. Na poziomie

szkół podstawowych mamy ich 62, a ponadpodstawowych – 13. To jest łącznie 1576 miejsc. W ubiegłym roku było takich oddziałów 54, a przed wybuchem wojny – 41.

Oddziały przygotowawcze są to klasy, które mają pomóc dzieciom z zagranicy w odnalezieniu się w polskim systemie edukacji. W ciągu roku uczą się języka polskiego i innych przedmiotów, ogólnie też poznają polską kulturę.

Następnie po tych 10 miesiącach i po konsultacjach z nauczycielami – rodzice decydują, do której klasy, w regularnej szkole, dziecko zapisać. Czy razem ze swoim rocznikiem, czy może z uczniami o rok młodszymi.

Razem z nauczycielami i dyrektorami staramy się zapewnić im jak najlepszą opiekę i wsparcie. Wielka w tym zasługa również wrocławskich uczniów, którzy na co dzień chętnie pomagają swoim ukraińskim kolegom. A dobre relacje z rówieśnikami dla młodych ludzi są niezwykle istotne.

Ministerstwo Edukacji i Nauki zapowiedziało, że dłuższe zwolnienia z WF-u będą mogli wypisać jedynie lekarze specjaliści. Jak zamierzacie zachęcić uczniów do aktywności fizycznej?

Już w poprzednim roku szkolnym wśród naszych priorytetów była aktywność ruchowa. I cały czas jest to dla nas ważny element edukacji. Nieustannie zachęcamy nauczycieli, by jak najwięcej zajęć lekcyjnych przenieść na podwórko szkolne czy do pobliskiego parku. Także, by jak tylko będzie okazja, wprowadzać podczas lekcji kilkuminutowe ćwiczenia. Poza tym, kontynuujemy też projekt dla przedszkoli i najmłodszych klas szkoły pod-

stawowej pt. Akademia Krokieta i Lamy, dzięki któremu nauczyciele mogą bezpłatnie i bez ograniczeń korzystać z gotowych materiałów zachęcających do aktywności fizycznej. Wszystko po to, by najmłodsi wrocławianie mieli więcej okazji do ruchu w ciągu dnia. Ma to wspomóc ich prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny, a dodatkowo przełożyć się na lepsze wyniki w nauce.

Wszystkie trzecie klasy szkół podstawowych we Wrocławiu mają w ramach WF-u zajęcia na basenie. We współpracy z Wrocławskim Centrum Sportowym Spartan, wrocławscy uczniowie, pod okiem instruktorów, uczą się jeździć zimą na łyżwach, a jesienią i wiosną – na łyżworolkach.

Teraz startujemy z projektem pilotażowym „Do kroku gotowi start”. Dzieci z jednej z wrocławskich placówek będą monitorowały liczbę wykonanych codziennie przez siebie kroków w aplikacji na smartfona. Jeżeli wyniki pilotażu będą pomyślne, poszerzymy tę akcję w innych szkołach.

Jaki będzie, pana zdaniem, ten nowy rok szkolny?

Dość trudny, bo z wieloma wyzwaniami. Choć teoretycznie pandemia

się skończyła, przygotowujemy się organizacyjnie na wypadek powrotu do pracy hybrydowej lub zdalnej.

Jednym z większych zadań będzie też rozwój i modyfikacja bazy szkolnej i przedszkolnej przy galopującej inflacji, rosnących kosztach budowy, remontów, ale także utrzymania szkół. Ale mimo to kontynuujemy nasze inwestycje.

W 2023 r. oddany do użytku ma zostać m.in. Zespół Szkolno-Przedszkolny przy ul. Asfaltowej – nowoczesna placówka dla 1000 uczniów i 200 przedszkolaków. Również przedszkole przy al. Hallera. Nowa placówka z 8 oddziałami. Inną ważną gminną inwestycją jest budowa obiektu przy ul. Cynamonowej. Do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, oczekiwane przez mieszkańców Lipy Piotrowskiej, będzie uczęszczać 1000 uczniów i 200 maluchów.

Masz pomysł na rozmowę dotyczącą sprawy istotnej dla wszystkich wrocławian?

Napisz do nas! e-mail: biuletyn@araw.pl

Skrzaty i seniorzy – Wrocław łączy pokolenia

Mali i duzi, w czerwonych czapkach i fantastycznych kapeluszkach wylegną we wrześniu na ulice Wrocławia. Krasnale będą bawiły się w Ogrodzie Staromiejskim, a seniorzy na Ryнку – wszyscy z uśmiechem i przytupem. Zapraszamy na Wrocławski Festiwal Krasnoludków i Wrocławskie Dni Seniora 2022.

Agata Zięba

Wrzesień to w naszym mieście czas między-pokoleniowych wydarzeń. Po wakacyjnej przerwie dzieci wracają do przedszkoli i szkół, a na wesoło nowy rok szkolny pomogą im rozpocząć skrzaty od 9 do 11 września podczas festiwalu krasnali. Seniorzy też szykują się na nowy sezon wydarzeń, który rozpoczyna 10 września swoimi dniami seniora.

Warto sprawdzić krasnalową agendę. W ich imieniu, serdecznie zapraszamy już w ten weekend – zachęca Radosław Michalski, dyrektor Wydziału Promocji i Turystyki UMW, który organizuje festiwal.

Rodzinny weekend

W sobotę i w niedzielę na terenie ogrodu stanie m.in. krasnalowa strefa ZOO, odbędą się plenerowe ekowarsztaty, warsztaty kreatywne czy konkursy i zabawy.

W sobotę go dziną na scenie letniej Wrocławskiego Teatru Lalek dzieci będą mogły obejrzeć premierowe bajki, a rodziny wezmą udział w terenowej grze miejskiej i turnieju gier planszowych, który odbędzie się po raz pierwszy. Na zakończenie wieczorem spektakl dla starszych krasnali i silent disco do północy.

Kolorowy zawrót głowy

Zabawa w ogrodzie rozpocznie się w piątek od trzech konkursów dla szkół i przedszkoli: na najlepiej przebraną krasnalową grupę szkolną i przedszkolną, najpiękniejszy plakat z przesłaniem ekologicznym i najlepiej udekorowanego krasnala z drewna. W tym dniu warto także wybrać się na specjalny bezpłatny kurs tramwajem, a wieczorem na koncert Kamila Bednarka.

– Krasnale we Wrocławiu mieszkają... od zawsze, a chcąc się przyjaźnić i poznać z jak najlepszej strony, zapraszają na swoje święto. Jak co roku nie zabraknie zabawy, niezależnie od wieku.

– Cieszymy się, że po pandemii możemy zorganizować festiwal w pełnej odsonie – z ulubioną przez

W ubiegłych latach szkoły i przedszkola ozdabiały domki z tektury, w tym roku będą rywalizowały przebraniami, własnoręcznie wykonanymi plakatami i udekorowanymi krasnalami

Muzealny tour

W niedzielę warto wybrać się na warsztaty do wrocławskich muzeów: Etnograficznego, Teatru i Miejskiego. A wieczorem w Arsenale Miejskim przy ognisku Edyta Jungowska będzie czytała bajki. Udział we wszystkich powyższych atrakcjach jest bezpłatny, na niektóre obowiązują zapisy.

Krasnalowy program

9 września (piątek)

godz. 10 Wielka Wrocławska Parada Krasnoludków, spod Pręgierza do Ogródu Staromiejskiego

godz. 10-14 Ogród Staromiejski – Scena Letnia Wrocławskiego Teatru Lalek

- konkursy plastyczne dla szkół podstawowych i przedszkoli

- plenerowe ekowarsztaty
- konkursy i zabawy

godz. 11-14 Specjalne kursy Krasnalowym Tramwajem, przystanek „Opera”

godz. 20 Koncert Kamila Bednarka, Rynek

10 września (sobota)

godz. 11-15 Turniej gier planszowych o Puchar Krasnoludka, Mediateka (zapisy online do 8.09 do godz. 14)

godz. 11-17 Ogród Staromiejski – Scena Letnia Wrocławskiego Teatru Lalek

- krasnoludkowe bajki o każdej pełnej godzinie
- krasnalowa strefa ZOO
- plenerowe ekowarsztaty
- krasnalowe warsztaty kreatywne
- krasnalowe strefy zabawy

Rodzinną grę miejską „Krasnale i zagrożone gatunki zwierząt” (obowiązywały zapisy)

godz. 20-20.30 Teatr Avatar spektakl „Muzykant”

godz. 21-00 Krasnalowe Silent Disco

11 września (niedziela)

godz. 12 Warsztaty „Ubranko dla Krasnoludka”, Muzeum Etnograficzne (bez zapisów)

godz. 12 Warsztaty rysunkowe „Książka dla krasnoludków, Muzeum Teatru im. Henryka Tomaszewskiego (zgłoszenia od 5.09 pod numerem tel. 71 391-69-40 w. 113 i 116)

godz. 15 Spacer śladami wrocławskich krasnoludków, Muzeum Miejskie Wrocławia (zbiórka pod pomnikiem hr. Fredry, zgłoszenia pod numerem tel. 71 347-16-91 wew. 27)

godz. 19-21 Ognisko i czytanie mitów oraz bajek z udziałem aktorki Edyty Jungowskiej, Arsenał Miejski

» Szczegółowy program na l.wroclaw.pl/krasnale-2022

Wrocławskie Dni Seniora

W tym roku Dni Seniora będą wyjątkowe, bo odbędą się w ramach 15-lecia Wrocławskiego Centrum Seniora i Roku Dobrych Relacji – Przeciw Samotności.

To ponad 150 wydarzeń: prelekcji, konkursów, spektakli, wystaw, warsztatów, wycieczek, bali, koncertów, potańcówek, zawodów sportowych i turniejów.

– Tegoroczne Dni Seniora, w Roku Dobrych Relacji, to doskonały sposób na integrację i nawiązywanie kontaktów społecznych. Niezwykle ważne jest, żeby wspólnie uczestniczyć w inspirujących i różnorodnych wydarzeniach. Zapraszamy Seniorów z całej Polski do wspólnego świętowania w atmosferze wzajemnego szacunku, życzliwości i znajdowania radości w naszym zabieganym życiu – mówi Robert Pawliszko, zastępca dyrektora Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

Zadbaj o dobre relacje

Wydarzenia rozpoczną się 10 września na pl. Solnym pokazami tanecznymi oraz prezentacją oferty partnerów. Potem wyruszy stamtąd tradycyjny Marsz Kapeluszy, w trakcie którego będzie można podziwiać niezwykle stylizacje seniorów nawiązujące do lat 70. Jego uczestnicy okrążą ratusz, a następnie na scenie przy pl. Gołęmbim zostaną przekazane symboliczne klucze do bram miasta. Zwieńczeniem uroczystości będzie koncert „Szalone lata 70.”.

Program dla seniora

10 września (sobota)

godz. 14 – 14.30 Zbiórka seniorów na pl. Solnym

godz. 14.30-15 Marsz Kapeluszy wokół ratusza

godz. 15-16 Uroczysta Inauguracja Dni Seniora 2022 z udziałem prezydenta Wrocławia oraz Senioralnej Pary Królewskiej

- symboliczne przekazanie kluczy do bram miasta
- wręczenie statuetek dla „Przyjaciół Seniorów”
- przyznanie certyfikatów „Miejsce Przyjazne Seniorom”
- nagrodzenie laureatów konkursów „Rodzina to skarb” i „Kapelusze mają dusze”

» Szczegóły programu na l.wroclaw.pl/seniorzy-2022

Weź udział w konkursie

Przygotowania do senioralnego święta idą pełną parą. – Doświadczamy zgłoszenia w konkursach. Podziwiamy prace przysyłane przez seniorów. Jeszcze nie jest za późno, by dołączyć do grona przyszłych zwycięzców – zachęca Kamila Polańska, koordynatorka Dni

Seniora Wrocław 2022. Konkurs literacko-poetycki „W ogrodach ciszy rosną słowa” na utwór wierszem lub prozą o wspomnieniach i emocjach związanych z relacjami międzyludzkimi trwa do 16 września, a konkurs fotograficzny „15 lat z Wrocławskim Centrum Seniora”, na który można nadsyłać zdjęcia wspomnień związanych z działalnością Wrocławskiego Centrum Seniora – do 30 września. Szczegóły na stronie seniorzy.wroclaw.pl.

Kapelusze to symbol seniorów

150 wydarzeń

W kalejdoskopie wydarzeń nie zabraknie Przeglądu Twórczości Senioralnej w CK Agora (13.09), występów amatorskich Chórów Senioralnych w Złotnickim Centrum Spotkań (19.09) czy Rajdu Terenowego (14.09), obejmującego trasę: piesza, nordic-walking i dwie rowery. Warto wybrać się także na Dzień Zdrowia Seniora w Arkadach Wrocławskich (5.10), gdzie na

wszystkich, którzy chcą skontrolować stan swojego zdrowia, czekają bezpłatne konsultacje i badania lekarskie. Program jest naprawdę bogaty. Wstęp na większość wydarzeń jest bezpłatny, ale obowiązują zapisy.

Popowice: nowa lodówka społeczna

Targowisko przy ul. Niedźwiedziej jako pierwszy miejski targ włączyło się do akcji „Wrocław nie marnuje”. Stanie tam lodówka, do której każdy będzie mógł włożyć nadmiar żywności, by mógł z niej skorzystać ktoś potrzebujący. Uroczyste otwarcie lodówki nastąpi podczas dwugodzinnego pikniku 10 września, który rozpocznie się o godz. 12 przy ul. Niedźwiedziej 1. W programie: degustacja lokalnych produktów, pogadanki z pszczelarzem, pokaz wypieku pizzy i bułek, a także warsztaty z wykorzystania owoców i warzyw.

Moc Nadodrza w sobotę 10.09

Już nie Noc, a Moc Nadodrza – 10 września przyjdź na targowisko przy ul. Ptasiej 12. Organizatorzy zapraszają na święto całego osiedla – jego sztuki i rzemiosła, smaków i doznań. Kontynuując wieloletnią tradycję „Nocy Nadodrza”, po raz kolejny zapraszają do odkrycia ciekawych miejsc. Nadodrzańskie punkty będą otwarte dłużej i przygotują specjalną ofertę, aby przez cały dzień można było poznać bogatą oraz inspirującą aurę osiedla. Centrum Mocy Nadodrza będzie Targowisko przy ul. Ptasiej, gdzie swoje sezonowe i naturalne produkty oferuje wielu lokalnych wystawców. Ul. Ptasia to także tradycyjna kamienicowa zabudowa oraz lokacja dla filmów, które były tam kręcone. Święto potrwa do godz. 23. Pełen program: [1.wroclaw.pl/moc-nadodrza](http://www.wroclaw.pl/moc-nadodrza)

Księgarnia zostaje na Starym Mieście

Wiceprezydent Wrocławia Sebastian Lorenz podpisał decyzję, która pozwala Księgarni Hiszpańskiej zostać pod dotychczasowym adresem – Szajnochy 5. Nowa umowa najmu ma zostać podpisana na dwa lata. Jeżeli właścicielka zgodzi się na proponowane warunki, księgarnia będzie działać dalej w tym samym miejscu, co przez ostatnie 9 lat.

TARNOGAJ

Wystawa na 100 lat Osiedla Henrykowskiego

Jego projekt opracowali w 1922 roku architekci Paul Heim i Albert Kempter. Osiedle Henrykowskie – choć dziś nie znajdziemy go pod tą nazwą na mapie – kończy w tym roku sto lat.

Maciej Wołodko

Tereny, na których dziś znajduje się Osiedle Henrykowskie, od średniowiecza należały do biskupów wrocławskich. Były to przedmieścia miasta, od zachodu sąsiadujące z wsią Huby, a od południa z wsią Tarnogaj.

Jesionowa i Piękna

Plan osiedla z 1922 roku nawiązywał do brytyjskiej koncepcji przedmieść-ogrodów, popularnych też w Niemczech. Takie, najczęściej spółdzielcze, osiedla łączyły zalety mieszkania na wsi i w mieście. Osiedle rozbudowywano do końca lat 30. XX w. – nowe budynki powstały też na Jesionowej i Schönstraße (ul. Piękna).

Wystawę zdjęć z historii Osiedla Henrykowskiego można oglądać przy SP nr 9 (ul. Nyska) do 20 września

Polskie nazwy

W maju 1945 r. Breslau stało się Wrocławiem, a Siedlung Mercelstraße – Osiedlem Henrykowskim. Spolszczono również nazwy ulic osiedla – dzisiejsze to tłumaczenia nazw niemieckich.

Powojenne Osiedle Henrykowskie zostało częścią dzielnicy Krzyki. Jego krajobraz kształtowały Zakład Produkcyjno-Remontowy Energetyki i piekarnia pieczywa chrupkiego zbudowana na miejscu zburzonego kościoła św. Ducha. W pamięci starszych miesz-

kańców zapisała się również fabryka mebli przy ul. Hubskiej – dziś działa tam sklep Lidl.

Od 1991 r. Osiedle Henrykowskie jest częścią osiedla Tarnogaj, na którym stanęła właśnie wystawa okolicznościowa.

OŁBIN

Wielki wrocławski finał projektu GrowGreen

Spacer tematyczny, plenerowe kino, warsztaty ogrodnicze, minikoncerty, wspólne gotowanie, kolacja sąsiedzka – to tylko część wydarzeń, które zostały zaplanowane na zakończenie miejskiego projektu GrowGreen we Wrocławiu.

Podwórze pomiędzy Daszyńskiego, Lompy, Orzeszkowej i Jaracza – miejsce kina plenerowego i minikoncertów podczas finału GrowGreen

Redakcja

Na wrzesień i październik na wrocławskim Ołbinie szykuje się wiele atrakcji.

To na przykład:

- spacer tematyczny obejmujący ul. Daszyńskiego i błękitno-zielone podwórze przy ul. Wygodnej,
- plenerowe kino we wnętrzu przy ulicach Lompy, Daszyńskiego, Orzeszkowej,
- warsztaty ogrodnicze na podwórzu przy ul. Lompy,
- plenerowe minikoncerty na ul. Daszyńskiego i w wybranych wnętrzach podwórzowych projektu GrowGreen,
- wspólne gotowanie,
- kolacja sąsiedzka,
- sadzenie drzewa na błękitno-zielonym podwórzu przy uli-

cach Barlickiego, Żeromskiego, Orzeszkowej,

- warsztaty dla właścicieli psów w zakresie bezpieczeństwa przy ul. Wygodnej.

Działania zostały zainicjowane przez urzędników miejskich we współpracy z Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej oraz Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, którzy są partnerami projektu GrowGreen. Jest on finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont 2020. Warsztaty poprowadzi Stowarzyszenie Żółty Parasol i Partnerzy.

➤ **Szczegółowy harmonogram wkrótce na www.zoltyparasol.org, a także na www.wroclaw.pl/growgreen**

PARK ZŁOTNICKI

Na miejscu grodu wyrósł park dla amatorów sportu

Park Złotnicki to miejsce, w którym znajdują coś dla siebie nie tylko spacerowicze i biegacze, ale też rolkarze, koszykarze, a nawet... wielbiciele średniowiecza. Na liście złotnickich atrakcji są również pomniki przyrody. Poznajcie bliżej park Złotnicki i przekonajcie się, dlaczego warto go odwiedzić.

Emilia Iwanicka-Pałka

W kolejnej części cyklu poświęconego wrocławskim parkom zapraszamy na zachód miasta, do parku Złotnickiego. Blisko 15-hektarowy teren położony jest w dolinie rzeki Bystrzycy, pomiędzy ulicami Złotnicką a Żwirową. Aby dojechać tam komunikacją miejską, należy wybrać np. autobus 148 (kierunek Leśnica, przystanek: Wielkopolska) lub tramwaje: 3, 10, 20 (kierunek Leśnica, przystanek Złotnicka).

Park Złotnicki z roku na rok pięknieje. W ostatnich latach, w ramach akcji WROśnij we Wrocław, posadzono w tej okolicy aż 700 drzew! Nic dziwnego, że jest to teren ceniony przez biegaczy i spacerowiczów. Kto jeszcze koniecznie powinien się tam wybrać?

1 Miłośnicy historii i średniowiecza

Spacer po parku Złotnickim to okazja do dotknięcia historii! Wystarczy odwiedzić dwa stanowiska archeologiczne – grodziska średniowieczne.

Pierwsze znajduje się w pobliżu ul. Solińskiej i oznaczone jest kamienną tablicą informacyjną. Grodzisko miało prawdopodobnie charakter obronny, czemu sprzyjało położenie w meandrach rzeki. Do dziś zachowały się wały i okalająca grodzisko fosa, obecnie sucha.

W południowej części parku leży drugie stanowisko, datowane na XIII–XIV w. Warto dodać, że w pobliżu grodziska przebiega żółty szlak turystyczny im. Doktora Bronisława Turonia, prowadzący dookoła Wrocławia.

2 Wielbiciele wyjątkowych okazów dendrologicznych

Drzewa w parku Złotnickim to głównie gatunki liściaste, chociaż można tam znaleźć także m.in. kilka okazałych sosen. Jednak szczególną atrakcją tego terenu jest 9 sędziwych dębów, uznanych za pomniki przyrody. Najwyższe mają blisko 30 m wysokości.

Gdzie dokładnie można je znaleźć? Trzy drzewa rosną wzdłuż parkowej

ścieżki rozpoczynającej się na wysokości zbiegu ulic Solińskiej i Złotnickiej. Kolejnego należy wypatrywać w środkowej części, na północ od placu zabaw. Jeden okaz znajduje się przy granicy parku z ulicą Solińską, a pozostałe rosną wzdłuż alejki ciągnącej się w kierunku drugiego grodziska. Czy uda się Wam odnaleźć wszystkie dęby?

dzieci, i większy – nawiązujący do pobliskich grodzisk. Strefy zabaw otoczono tam wałami, inspirowanymi historycznymi umocnieniami.

Do jednego z „grozdów”

3 Amatorzy sportów przeróżnych

Park Złotnicki to też bardzo różnorodny teren sportowo-rekreacyjny. Oprócz ścieżek spacerowych i biegowych są tam takie atrakcje, jak asfaltowy tor dla rolkarzy, siłownia na świeżym powietrzu, boisko do koszykówki, a nawet górką motokrosowa. Są też, oczywiście, place zabaw. Mniejszy, dla młodszych

prowadzi drewniany trap, po przejściu którego można dostać się na linową wieżę do wspinaczki.

Są także huśtawki i tunele imitujące sekretne przejścia przez wały. Lepszego terenu do zabawy w średniowiecznych wojów nie znajdziecie.

OLEKSANDR POLIAKOWSKI (2)

Boisko do koszykówki w parku Złotnickim cieszy się powodzeniem. Zwłaszcza popołudniami można tam spotkać chętnych graczy

Jolanta Czajkowska-Patyna,
Złotnickie Centrum Spotkań

Ze swoimi dziećmi chodzę do parku Złotnickiego od 12 lat. Mamy tam zadbane alejki, które cenią nasi seniorzy uprawiający nordic-walking. Dzięki WBO mamy linową wieżę (tzw. pająka) do wspinania się i superhuśtawkę (tzw. węża), które są częścią Gródka Złotnickiego – placu zabaw inspirowany średniowiecznym grodziskiem. Na polanie od strony torów spotykają się miłośnicy psów. Czasem można było spotkać tam domowe świnię, gdy uciekały sąsiedzi z zagrody. Ale częściej wiewiórki i dzikie kaczki. Dzieci i młodzież lubią pojeździć na górkach rowerowych – to nasz nieformalny pumtrack. Zimą, gdy spadnie śnieg, połowa osiedla pędzi z sankami na Górkę Złotnicką.

Posprzątamy razem nasze miasto, dołączysz?

To już 29. akcja sprzątania świata, którą organizuje Fundacja Nasza Ziemia. Każdy może się przyłączyć, wystarczy odwiedzić 18 września kwaterę główną na Kępie Mieszkańskiej, w której załoga fundacji wyposaży uczestników w worki, rękawice i chwytaki.

Paulina Czarnota

Dodatkowo w kwaterze głównej akcji będzie można odwiedzić stoisko edukacyjne prowadzone przez spółkę Ekosystem oraz wziąć udział w ekologicznych grach i konkursach dla dzieci. Wydarzenie odbędzie się w parku Mieszkańskim w godz. 11-14.

Zróbmy to razem

Możesz również dołączyć do akcji, organizując swoje sprzątanie. Zbierz się większą grupą bądź po prostu weź swoją dziewczynę, chłopaka, dziecko, zwierzątko, wyjdź na spacer z workiem i posprzątaj to, co znajdziesz po drodze. – Jeśli każdy z nas posprząta swoją najbliższą okolicę, to razem posprzątamy cały świat – zachę-

Zrób coś dla naszej planety – weź udział w akcjach sprzątania. Na dzieci czekają też ekogry i konkursy

ca Dorota Witkowska, rzeczniczka prasowa Ekosystemu, który jest partnerem wydarzenia.

Jak dołączyć do akcji we Wrocławiu?

Zarejestruj swoją akcję na oficjalnej stronie 29. sprzątania świata: naszaziemia.pl/ssp2022. Po rejestracji otrzymasz informator, dzięki któremu dowiesz się, jak zorganizować swoje sprzątanie

Zgłoś swoją akcję do Ekosystemu wysyłając mejla na: ekosystem@ekosystem.wroc.pl. Ustal odbiór odpadów. Tam również możesz odebrać worki i rękawice potrzebne do akcji

Po sprzątaniu, uzupełnij formularz raportu, który otrzymasz na mejla.

Książka za worek śmieci

Natomiast na 17 września zaplanowano kolejną ogólnopolską edycję akcji „Książka za worek śmie-

ci”. Organizatorzy chcą zachęcić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz środowiska, a także do czytania książek. We Wrocławiu sprzątane będą okolice Dworca Nadodrza. Zbiórka o godz. 10 przy ul. Dawida Kurzman. Więcej informacji i link do rejestracji na: l.wroclaw.pl/ksiazka-za-smieci.

Bezpłatne ekowarsztaty

Ekosystem zaprasza także wszystkie wrocławskie szkoły podstawowe do zgłoszenia klas

5-7 na bezpłatne zajęcia z edukacji ekologicznej. Dzieci biorące udział w warsztatach otrzymają bidony, plecaki oraz materiały edukacyjne.

Ekowarsztaty składają się z zajęć prowadzonych w szkole, dotyczących m.in. segregacji odpadów komunalnych, sposobów na ograniczanie tworzenia odpadów oraz elementów pokazowych i wycieczki do miejsca związanego z gospodarką odpadami komunalnymi (np. PSZOK).

Bieg Uniwersytetu Medycznego wraca na trasę

W biegu może wziąć udział każdy, nie tylko studenci czy lekarze

Po dwuletniej przerwie z powodu koronawirusa do kalendarza wydarzeń sportowych wraca Bieg Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Zawody zaplanowano na 1 października. Mogą w nim wziąć udział wszyscy wrocławianie, niezależnie od wieku. Zapisz się już dziś!

Tomasz Wysocki

– Bieg Uniwersytetu Medycznego to realny przejaw profilaktyki, promowania zdrowego stylu życia oraz aktywności fizycznej, jako podstawowej profilaktyki chorób cywilizacyjnych, a równocześnie społecznej odpowiedzialności uczelni – podkreśla dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW, prorektor ds. budowania relacji i współpracy z otoczeniem, a zarazem dyrektor BUMWRO.

Termin Biegu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu nakłada się z datą rozpoczęcia roku akademickiego. To nie przypadek, ponieważ impreza służy także in-

tegracji wrocławskiego środowiska naukowego. W ramach tegorocznej edycji przewidziano wiele klasyfikacji. Nie tylko klasyfikacje wiekowe (bez górnego limitu wieku), ale również mistrzostwa studentów UMW, pracowników UMW i USK, lekarzy oraz fizjoterapeutów.

W zawodach startują co najmniej pięcioosobowe drużyny, ale liczony jest łączny czas pięciu najszybszych zawodników. Aby podjąć biegowe wyzwanie, wystarczy zarejestrować się do 22 września i wnieść opłatę startową za pośrednictwem strony internetowej: bieg.umw.edu.pl. Do wyboru są dwa pakiety: podstawowy – wy-

sokość opłaty startowej 90 zł. Studenci Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu mogą liczyć na preferencyjną stawkę (70 zł), niezależnie od terminu zgłoszenia (nie później niż do 22 września włącznie). W ramach pakietu podstawowego uczestnicy biegu otrzymają drukowany, indywidualny numer startowy z chipem, medal pamiątkowy i wodę. Pakiet rozszerzony zawiera dodatkowo koszulkę techniczną. Można z niego skorzystać za dopłatą (60 zł).

Bieg rozpocznie się 1 października o godz. 10. Start i meta tradycyjnie już znajdują się na terenie Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego przy ul. Borowskiej 213.

Z pogodą ducha od blisko 20 lat śledzi temperaturę

Na stole w mieszkaniu Kazimierza Pachucego zawsze leży duży zeszyt. To już kolejny, w którym prowadzi swoje notatki. Od 2003 roku każdego dnia zapisuje, jaka jest pogoda w stolicy Dolnego Śląska. Gdy aura dynamicznie się zmienia, to nawet kilka razy dziennie. Wnioski z jego obserwacji wielu mogą zaskoczyć.

Katarzyna Wiązowska

Wrocławianin, Kazimierz Pachucy, w styczniu skończył 91 lat. Jest emerytowanym inżynierem budownictwa, absolwentem Politechniki Wrocławskiej. Jego pierwszą pracą była budowa lotniska na Strachowicach. Zajmował się wówczas robotami ziemnymi. Jak wspomina, pracowało przy tym około 4 tys. osób. Budowa rozpoczęła się wiosną 1952 roku i trwała półtora roku. Wszystko musiało być gotowe na święto lotnictwa w październiku. Wówczas było to jeszcze lotnisko trawiaste.

Pracował również przy budowie i modernizacji cegielni m.in. w Środzie Śląskiej.

Przez 3 lata był też nauczycielem drogownictwa w zespole szkół zawodowych przy ul. Tęczy, gdzie dziś jest Liceum Ogólnokształcące nr 17.

**SENIOR
NA MEDAL**

Sposób na życie

Przez wiele lat pasją pana Kazimierza była działka. Uwielbiał zajmować się uprawą warzyw i owoców, a także robieniem przetworów. Potem zdrowie nie pozwoliło już na taki wysiłek. Pomysł na zapisywanie pogody pojawił się, gdy pan Kazimierz przeszedł na emeryturę.

– Chodziło o znalezienie jakiegoś zajęcia, które by przedłużyło moją aktywność. Uważam, że skoro praca zawodowa już się skończyła, potrzebne jest coś ciekawego, co człowieka może zaabsorbować na dłużej. To przyszło samo z siebie. Pogodą interesowałem się już dawno, bo było to ważne podczas prowadzenia każdej budowy. Aura w moim zawodzie ma bardzo duże znaczenie. Praca budowlanka jest przecież ściśle związana z pogodą – wyjaśnia Kazimierz Pachucy.

Skrupulatne notowanie

W każdym z zeszytów pana Kazimierza kartki są podzielone na kilka rubryk m.in. datę, godzinę,

TOMASZ HOŁOD [2]

91-letni Kazimierz Pachucy pogodą interesuje się od dawna, bo jego praca na budowie ściśle była z nią związana

temperaturę, ciśnienie, kierunek i siłę wiatru, opady – śnieg i deszcz, stan nieba oraz prognozę pogody na następny dzień, podawaną w telewizji. Jest też rubryczka na uwagi, bo zawsze może wydarzyć się w pogodzie coś ciekawego.

Swoje obserwacje pan Kazimierz prowadzi na podstawie tego, co widzi za oknem oraz elektronicznej stacji pogodowej. Częstotliwość pomiarów zależy od tego, jak często zmienia się stan nieba. Zdarza się, że nawet 6 razy dziennie. Jednak nigdy przerwa w notatkach nie jest dłuższa niż 24 godziny. Gdy wyjeżdża, to zapisuje pogodę z miejscowości, w której się znajduje. Natomiast, kiedy był w szpitalu, pogodę zapisywała dla niego córka, aby miał ciągłość swoich obserwacji.

Pod koniec każdego miesiąca pan Kazimierz robi podsumowanie – jaka była średnia temperatura, przeważający kierunek wiatru, ile było opadów i jak to się ma do średniej miesięcznej, o jakiej była mowa w prognozie. Analizuje też, czy prognozowana pogoda rze-

czywiście się sprawdziła. Według niego, nie warto planować wakacji w lipcu, gdyż jest on na ogół najbardziej deszczowym miesiącem.

Lepszy niż niejedna pogodownka

Na podstawie swoich opisów i elektronicznej pogodownki pan Kazimierz potrafi określić, jaka będzie pogoda następnego dnia. W dodatku jego prognozy często się sprawdzają. – W latach 50. i 60. otrzymywaliśmy 3-tygodniowe prognozy pogody, żeby móc dobrze zaplanować budowę i mimo że były one długoterminowe, to zwykle się sprawdzały. Później to się zmieniło. Teraz moja prognoza jest często bardziej trafna niż ta podawana w telewizji – mówi pan Kazimierz.

W swoich prognozach kieruje się też ludowymi porzekadłami. Zwykle są one bardziej miarodajne niż prognozy pogody. Na przykład „Święta Barbara po wodzie, Boże Narodzenie po mrozie” najczęściej się sprawdza. Jak twierdzi, warto też obserwować przyrodę. – Według dawnych mądrości, jeśli jesienią liście brzozy żółkną od góry, najpierw na czubku drzewa,

to zapowiada się mroźna zima. Tak było w 2020 roku i potem rzeczywiście przyszło wiele dni z bardzo niskimi, ujemnymi temperaturami – tłumaczy.

Jest coraz cieplej i mniej pada

Zapisywane dane służą panu Kazimierzowi również do analizowania tego, jak zmienia się pogoda we Wrocławiu. – W porównaniu do początku moich zapisów, czyli do 2003 roku, zdecydowanie zmieniła się temperatura w mieście. W tej chwili jest o wiele cieplej niż to było prawie 20 lat temu. Przykładowo w lipcu jest obecnie średnio o 3 st. cieplej. Również temperatury wieczorne znacznie się różnią. Na początku obserwacji nie zdarzało się, żeby wieczorem temperatura wynosiła 27 st., podczas gdy w tym roku już tak było.

Ewidentnie jest cieplej z roku na rok. Różnice widać też w opadach. Jeszcze w 2005 roku było ich dużo, a ostatnio już znacznie mniej. To widać choćby po trawnikach, gdzie trawa nie jest już taka soczysta, jak kiedyś, a raczej wyschnięta – zauważa.

Pan Kazimierz, mimo wielu kłopotów zdrowotnych, wciąż zachowuje niezwykłą pogodę ducha. Rozwiązuje bardzo dużo krzyżówek i sudoku.

Czyta też gazety i zawsze jest na bieżąco z tym, co się dzieje w kraju i na świecie.

Po śmierci żony, najważniejszą w życiu jest dla niego córka Ela. – Życie każdego seniorowi, żeby miał taką opiekę i takie oparcie w swoim dziecku. Gdyby nie ona, na pewno nie dożyłbym tego wieku i nie zrobiłbym tylu notatek związanych z pogodą – uśmiecha się.

Swoje obserwacje codziennie spisuje w zeszycie

Absolwent politechniki jest mistrzem wystąpień

Cyril Junior Dim zwyciężył na World Champion of Public Speaking 2022 w USA i został najmłodszym mistrzem świata w wystąpieniach publicznych. 24-latek pochodzi z Zimbabwe, ale od lat mieszka we Wrocławiu. Jest keynote speakerem podczas wielu wydarzeń na całym świecie.

Jarek Ratajczak

Cyril Junior Dim w lutym skończył Computer Science na Wydziale Informatyki i Telekomunikacji PWr, a w sierpniu zwyciężył w mistrzostwach świata w wystąpieniach publicznych rozegranych w amerykańskim Nashville.

ToastMasters dla mówców

Pochodzi z Zimbabwe, do Wrocławia przyjechał w 2018 roku, by zacząć naukę na Politechnice Wrocławskiej. – Przez trzy i pół roku studiował Computer Science, grał też w reprezentacji naszej uczelni w koszykówce oraz dołączył do wrocławskiego klubu ToastMasters – WrocLove Speakers, który działa m.in. w pomieszczeniach Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości PWr – opowiada Andrzej Charytoniuk z Działu Informacji i Promocji Politechniki Wrocławskiej.

Założona w 1924 roku organizacja ToastMasters jest światowym liderem w kształceniu kompetencji publicznego przemawiania oraz umiejętności liderkich. Działa w 145 krajach świata i ma około 350 tys. członków. Od 1939 roku ToastMasters organizuje mistrzostwa świata w wystąpieniach pu-

Cyril Junior Dim pracuje jako inżynier oprogramowania we Wrocławiu, na zdj. po zwycięstwie w Nashville

blicznych dla swoich członków. Eliminacje do World Championship of Public Speaking rozpoczynają się na poziomie lokalnym, w klubach ToastMasters na całym świecie. Bierze w nich udział 30 tys. osób. Najlepsi trafiają do kolejnych zawodów na poziomie obszaru, dystryktu (Polska jest częścią Dystryktu 108, który, poza naszym krajem, łączy także Litwę, Łotwę,

Estonię, Finlandię, Rosję i Kazachstan) oraz regionu.

Ndini – to ja

– Dwóch zwycięzców z każdego poziomu regionalnego przechodzi do półfinałów. Podczas nich jury wyłoniło ośmiu finalistów, którzy zaprezentowali się na gali finałowej w Nashville. Zorganizowano

ją w formie hybrydowej, czterech finalistów prezentowało się online, a pozostali na scenie – wyjaśnia Andrzej Charytoniuk.

Wystąpienie każdego z nich trwało od 5 do 7 minut. – Nasz absolwent w swoim przemówieniu „Ndini”, co w języku Shona oznacza „To ja”, opowiedział osobistą historię o poszukiwaniu swojej tożsamości

i tego, ile zajęło mu dochodzenie do akceptacji samego siebie – dodaje.

Występy od 20 lat

– Nie wiedziałem, jaki będzie wynik, ale byłem pewien, że to najlepsza mowa, jaką kiedykolwiek napisałem – mówi Cyril Junior Dim.

Tak też uznało jury, które przyznało mu pierwsze miejsce w zawodach. Tym samym absolwent Politechniki Wrocławskiej został najmłodszym mistrzem świata w historii konkursu. – Można powiedzieć, że występowałem przez prawie całe życie. Mama była aktorką, więc już jako czterolatek grałem w przedstawieniach i występowałem jako statysta w programach telewizyjnych. Swoje pierwsze przemówienie napisałem w wieku 11 lat. Dwa lata później wziąłem udział w konkursie, w którym jurorami byli członkowie organizacji ToastMasters International. W ten sposób dowiedziałem się o istnieniu tej organizacji. Więc gdy w 2018 roku, podczas mojego pierwszego semestru nauki na politechnice, dowiedziałem się o istnieniu wrocławskiego klubu, natychmiast zostałem jego członkiem – opowiada Cyril.

Zobacz zabytkowe tramwaje i autobusy 10.09

Autobusowa linia wycieczkowa będzie obsługiwana jelczami ogórkami

Przyjdź do zabytkowej Zajezdni Popowice we Wrocławiu, by zobaczyć, jak zmieniały się pojazdy obsługujące komunikację zbiorową w polskich miastach. Możesz się też nimi przejechać.

Redakcja

Najstarsze tramwaje, które w niej stacjonują, pochodzą z przełomu XIX i XX w., zaś najnowszy pojazd powstał w połowie lat 90. XX w. Łącznie znajduje się tu ponad 30 zabytkowych pojazdów komunikacji miejskiej. Wszystkie będą dostępne dla zwiedzających **10 września w godz. 10–17**, kiedy zajezdnia otworzy swoje podwoje w ramach corocznego Dnia Otwartego.

Po wystawie taboru i terenie Zajezdni Popowice będzie oprowadzał przewodnik. Odbędą się też prelekcje na temat ratowania dziedzictwa wrocławskiej komunikacji zbiorowej oraz o remoncie zabyt-

kowego tramwaju-opryskiwacza. Zwiedzanie z przewodnikiem zaplanowano na godz.: 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

Wiekowe tramwaje zapewnią dojazd do zajezdni z centrum miasta. Uruchomione zostaną linie specjalne na trasie Zajezdnia Popowice – pl. Teatralny (Opera). Odjazdy z Zajezdni Popowice co pół godziny od 9.30 do 16. Odjazdy spod Opery co pół godziny od godz. 10 do 16 i dodatkowo o 16.20. A także na trasie Kwiska – Dworzec Autobusowy. Odjazdy z przystanku Kwiska (numer słupka 12303) co godzinę od 9.45 do 15.45, zaś z Dworca Autobusowego (numer słupka 21121) co godzinę od 10.20 do 15.20 i dodatkowo o 16.10. Za-

planowano też kursy zabytkowych autobusów, dowożące na teren zajezdni lub jako przejazdy wycieczkowe. To właśnie na tych ostatnich będą kursować autobusy ogórki, w tym kultowy „Fredrus” bez dachu. Odjazdy z Zajezdni Popowice co pół godziny od 10.20 do 15.50. Imprezę zakończy parada autobusów, w której weźmie udział kilkanaście pojazdów. Trasa parady: Zajezdnia Popowice – Legnicka – pl. Jana Pawła II – Ruska – Kazimierza Wielkiego – Szewska. Na ul. Szewskiej, gdzie zakończy się parada, będzie czas na sfotografowanie autobusów i przesiadki między pojazdami, po czym autobusy rozjadą się w różne części miasta, rozwożąc uczestników wydarzenia.

Premiera Netflix'a w Nowych Horyzontach

Tylko 10 polskich kin zaprezentuje przedpremierowo film Netflix'a „Broad Peak” w reż. Leszka Dawida. We Wrocławiu zobaczymy go w Kinie Nowe Horyzonty. Na ekranie takie gwiazdy, jak Ireneusz Czop, Maja Ostaszewska, Dawid Ogrodnik i Łukasz Simlat.

Magdalena Talik

Od piątku 9 września w wybranych polskich kinach (we Wrocławiu w Kinie Nowe Horyzonty) premierowa produkcja Netflix'a „Broad Peak” w reż. Leszka Dawida. To film o miłości do gór i nie tylko, a także pasji oraz determinacji.

Górska pasja...

Głównym bohaterem jest alpinista Maciej Berbeka (w tej roli Ireneusz Czop), jego żonę Ewę gra Maja Ostaszewska. W filmie występują także: Dawid Ogrodnik (jako himalaista Adam Bielecki), Łukasz Simlat (jako

himalaista Krzysztof Wielicki) i Piotr Głowacki (jako himalaista Aleksander Lwow).

Zdjęcia do filmu realizowano zarówno w Warszawie, Radomiu, Zakopanem (skąd pochodził Maciej Berbeka), nad Bałtykiem, ale przede wszystkim w Alpach i w łańcuchu górskim Karakorum (na wysokości ponad 5000 m n.p.m.).

... spełnione marzenie...

W „Broad Peak” twórcy opowiadają autentyczne wydarzenia wokół Macieja Berbeka, h i - ma -

laisty, rodowitego zakopiańczyka i syna Krzysztofa Berbeka (polskiego alpinisty i taternika). Marzeniem jego życia było wspinać się na najwyższe szczyty Himalajów.

W 1988 roku nie udało mu się zdobyć K2, ale próbował zaatakować Broad Peak. Dotarł wprawdzie nie do samego szczytu, a kilkadziesiąt metrów niżej, ale został pierwszym człowiekiem, który zimą pokonał barierę 8000 m n.p.m. w łańcuchu górskim Karakorum.

... i wielkie uczucie

Po 25 latach Maciej Berbeka ma sobie coś do udowodnienia, zwłaszcza że jest szansa ponownie wrócić na Broad Peak (wiemy, że udało mu się wejść na szczyt upragnionej góry 5 marca 2013 roku z Adamem Bieleckim, Tomaszem Kowalskim oraz Arturem Małkiem, choć z wyprawy już nie wrócił).

Film „Broad Peak” Netflix'a zapowiada jako opowieść o pasji oraz niesamowitej determinacji, która pcha człowieka ku niebezpiecznej krawędzi. Ale realizatorzy podkreślają, że to nie tylko obraz poświęcony wspinaczce, ale i wzruszająca historia miłości, jaka łączyła Maćka i Ewę Berbeków.

Film od 9 września będzie w codziennym repertuarze kina. Bilety dostępne na stronie www.kinonh.pl i w kasach przy ul. Kazimierza Wielkiego 19a-21.

➤ Więcej na l.wroclaw.pl/broad-peak

Kadr z filmu Leszka Dawida „Broad Peak”. Premierowo można będzie go obejrzeć 9.09 w Kinie NH

Organy Englera będą grały we wrześniu

Bezpłatne koncerty na odbudowanych organach w bazylice św. Elżbiety cieszyły się olbrzymią popularnością. Spodobały się tak bardzo, że zdecydowano się je przedłużyć do końca września. Można się na nie wybrać w każdy piątek o 19.

Magdalena Talik

Koncertów posłuchamy kolejno 9, 16, 23 i 30 września o godz. 19. Gwiazdą recitalu w bazylice św. Elżbiety 9.09 będzie prof. Martin Strohacker, który prowadzi klasę organów w Wyższej Szkole Muzyki Kościelnej w Dreźnie, ponadto jest tam organistą w kościele Trzech Króli. Pozostałe zaprogramuje Karol Mossakowski, który był odpowiedzialny za 10 pierwszych recitali na odbudowanych po blisko 50 latach organach.

Zrekonstruowane organy mają 3468 piszczałek, w tym 683 z drewna, największa mierzy 12 metrów, najmniejszą – 11-mili-

metrową – dojrzymy z trudem. Ich budowa trwała 11 lat. Spłonęły w 1976 r.

Program pozostałych koncertów poznamy wkrótce – wiadomo, że przed publicznością zgromadzoną w bazylice św. Elżbiety zaprezentują się organiści z Rzeszowa, Poznania i Warszawy. – To będzie bardzo atrakcyjna propozycja dla melomanów, wyraz nowoczesnego i oryginalnego podejścia do instrumentu, spodziewać możemy się ciekawych utworów współczesnych kompozytorów – zachęca Jerzy Pietraszek, dyrektor Wydziału Kultury UMW. Wstęp na recitale jest bezpłatny, nie obowiązują wejściówki.

Po raz pierwszy organy po rekonstrukcji zagrały 27 stycznia 2022

Festiwal Mniejszości Niemieckiej

Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce zaprasza wszystkich zainteresowanych niemiecką kulturą i muzyką w sobotę, 10.09, od godz. 12 na wydarzenie w Hali Stulecia (ul. Wystawowa 1). Wszystko w ramach VII Festiwalu Mniejszości Niemieckiej, podczas którego wystąpią chóry, orkiestry dęte, zespoły wokalne i taneczne z kręgu mniejszości niemieckiej z Polski i z zagranicy. O godz. 19 wystąpią gwiazdy wieczoru: Anna Carina Woitschack i Stefan Mross. Wstęp wolny. Szczegóły na www.vdg.pl.

Przynieś piasek z butów dziecka

Wrocławianie, świat sztuki ma nietypową prośbę: zbierajcie piasek z butów swoich dzieci i do 27.11 przynieście lub wysyłajcie go do galerii Dizajn (ul. Świdnicka 2-4). Z uzbieranej materii powstanie interaktywny obiekt, który zobaczycie na wystawie Matka Ziemia od 1.10 do 27.11. Forma prac, które złożą się na wystawę, jest różnorodna: od wideo i fotografii, przez malarstwo i ilustrację, po performance. Opowiedzą o cielesności i bliskości, o emancypacji, o potrzebie egalitarności czy o roli i zadaniu opiekuna. Prace prezentują głównie kobiety. Więcej na stronie l.wroclaw.pl/matka-ziemia.

Spotkanie autorskie z Moniką Kowalską

Centrum Historii Zajezdnia (ul. Grabiszyńska 184) zaprasza 9.09 o godz. 18 na spotkanie autorskie z Moniką Kowalską z okazji premiery książki pt. „Pozdrowienia z Wrocławia”. Trzeci tom serii Dwa miasta o rodzinie Szubów opowiada o kolejnym pokoleniu lwowiaków, którzy zamieszkali we Wrocławiu. Teraz tłem są szare lata 60., ale historia opisana w powieści jest niezwykle barwna. Spotkanie poprowadzi Olga Szelc. Wstęp wolny. Na miejscu będzie można kupić książki.

Вроцлавський фестиваль гномів 2022

Цьогоріч Вроцлавський фестиваль гномів триватиме від 9 до 11 вересня. Це один з наймасштабніших заходів, що відбуваються у Вроцлаві. Він адресований наймолодшим мешканцям міста. У програмі: парад, міська гра, вистави та сілент-діско (танці під музику, що слухають через навушники).

Великий вроцлавський парад гномів

Головним місцем заваби буде сад Старого міста (Park Staromiejski). На території саду Ви знайдете зокрема «Зону гномів у Зоопарку» чи Майстер-класи просто неба. В п'ятницю о 20.00 на пл. Ринок у Вроцлаві відбудеться концерт Каміля Беднарека.

В суботу буде прем'єра казки про вроцлавських гномів, відбудеться турнір настільних ігор – переможці одержать Кубок гнома. Запрошуємо Вас також взяти участь у сімейній міській грі «Гноми та види тварин, які знаходяться під загрозою вимирання». Ввечері ми запрошуємо дещо старших гномів – буде вистава у виконання Театру «Аватар», а також «Сілент-діско для гномів».

Неділя – це день, коли фестиваль переїде – разом із майстер-класами – до Етнографічного музею та Музею театру ім. Генріка Томашевського. Запрошуємо на прогулянку за слідами вроцлавських гномів. Ввечері акторка Едита Юнгівська читатиме казки біля вогнища, що розпалить у Міському арсеналі!

Фестиваль гномів 2022 програма – 9 вересня (п'ятниця)

Великий вроцлавський парад гномів, пл. Ринок, 10.00

Сад Старого міста – Літня сцена Вроцлавського лялькового театру. Заходи триватимуть від 10.00 до 14.00. У програмі зокрема:

- Три художні конкурси для учнів початкових шкіл та дітей з дитячих садків
- Зона гномів у Зоопарку
- Екологічні майстер-класи просто неба
- Конкурси та ігри
- Спеціальний безкоштовний проїзд у Трамваї гномів (із зупинкою: «Оперний театр») від 11.00 до 14.00.

Пл. Ринок, 20.00, Концерт Каміля Беднарека – вхід безкоштовний!

Фестиваль гномів 2022 10 вересня (субота)

- «Медіатека», від 11.00 до 15.00, турнір настільних ігор на здобуття Кубку гнома.
- Сад Старого міста – Літня сцена Вроцлавського лялькового театру, від 11.00 до 17.00. Казки гномів (щоднини на літній сцені буде представлено прем'єру однієї нової казки про пригоди

вроцлавських гномів). Сімейна міська гра «Гноми та види тварин, які знаходяться під загрозою вимирання». 20.00–20.30 Театр «Аватар» – Музикант

- 21.00–00.00 – Сілент-діско для гномів. Вхід безкоштовний, не вимагається попередній запис. Число пар навушників обмежене.

Фестиваль гномів 2022 11 вересня (неділя)

- Етнографічний музей, філія Національного музею у Вроцлаві, 12.00. Майстер-класи «Одяг для гнома». Музей запрошує до себе на майстер-класи. Під час них улюблений ведмедик, лялька чи динозавр також можуть стати гномом.
- Музей театру ім. Генріка Томашевського, 12.00. Майстер-класи з малювання «Книжка для гномів». Запис від 5 вересня 2022 р. за номером телефону: 71 391 69 40, внутрішній (комутатор) 113 і 116 (Педагогічний відділ).
- Міський музей Вроцлава, 15.00. Прогулянка за слідами вроцлавських гномів. Запис за номером телефону: 71 347 16 91, внутрішній (комутатор) 27.
- Міський арсенал, від 19.00 до 21.00. Буде спільне вогнище, а також читання міфів та казок.

Новий навчальний рік розпочало майже 95 тис. дітей

Нові щойно відремонтовані класні кімнати та шкільні приміщення, спортзали, більше класів та підготовчих відділень у школах. Це лише деякі зміни у житті 95 тис. дітей, які 1 вересня розпочали новий навчальний рік.

1 вересня до закладів освіти на балансі міста Вроцлава прийшло майже 95 тис. дітей, з них 6,4 тис. – у перший клас початкової школи. До початкових шкіл хо-

дитиме близько 47,4 тис. учнів, до ліцеїв і технікумів та професійно-технічних училищ – понад 29,8 тис., а до дитячих садків – понад 17,6 тис.

Серед дошкільнят та учнів, які розпочали новий навчальний рік, є також біженці з України. На даний момент найбільше дітей – понад 7 тис. – було прийнято до початкових шкіл Вроцлава. До ліцеїв, технікумів та професійно-технічних училищ було прийнято (за даними на червень) понад 600 дітей, до дитячих садків – 1,3 тис. Скільки з них фактично розпочало навчання у вроцлавських закладах освіти? Про це ми дізнаємося найближчими тижнями вересня.

– До наших освітніх установ щоденно надходять клопотання від батьків – біженців з України, які хочуть записати своїх дітей на навчання. Ми не приховуємо, що це для нас складне завдання,

однак ми робимо усе, щоб його виконати. Зараз, за можливістю, ми стараємося приймати усіх бажаних. Проте, слід пам'ятати, що якщо число дітей з України раптово зростатиме ми, на жаль, будемо змушені відмовляти, – говорить Ярослав Делевскі, директор Департаменту з питань освіти у муніципалітеті Вроцлава.

Щоб уникнути такої ситуації, у вересні розпочне роботу понад 70 підготовчих відділень. Це класи для учнів, які приїждять з закордону і не знають польської мови або знають її на рівні, недостатньому для навчання у школах Польщі. У початкових школах буде утворено 61 відділення, у ліцеях і технікумах

– принаймні 12 (перед літніми канікулами їх було загалом 54, а перед початком війни – 41).

У співпраці з ЮНІСЕФ у вересні буде відчинено п'ять центрів дистанційного навчання для учнів з України. У тих центрах вони навчатимуться у режимі онлайн і здобуватимуть обов'язкову освіту за українською системою – в українських школах.

Також спільно із ЮНІСЕФ Вроцлав втілює у життя програму, метою якого є накопичення інформації про особи з України, які мають диплом та право навчати у закладах повної загальної та професійно-технічної освіти. Подробіці читайте тут: <https://www.wroclaw.pl/ua/vchyteli>

TOMASZ HOKOD

Mecz przyjaźni na Tarczyński Arena

Najdłuższa przyjaźń w Polsce – tak o swoich relacjach zwyczajni kibice Śląska Wrocław i Lechii Gdańsk. Na piłkarskiej murawie zapowiada się jednak walka o każdy centymetr boiska, bowiem oba zespoły potrzebują punktów jak tlenu. W sobotę 10 września Śląsk powalczy z Lechią o wydostanie się z dolnych rejonów ligowej tabeli.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno Śląsk, jak i Lechia spisują się znacznie poniżej oczekiwań. Za przyjaźnione zespoły plasują się obecnie w strefie spadkowej PKO Ekstraklasy i bezpośrednie starcie będzie doskonałą okazją, aby poprawić swój dorobek punktowy. Choć w znacznie lepszej sytuacji jest Śląsk, który zdobył do tej pory 5 punktów więcej od Lechii, ostatnia porażka ze Stalą Mielec stanowi twardy orzech do zgryzienia dla trenera Ivana Djurdjevicia.

– Po raz kolejny gramy nieodpowiedzialnie. Popęniamy dużo strat, co tylko napędza przeciwnika. Mieliśmy kontrolę nad tym

Erik Exposito jest jednym z piłkarzy, na których dobrą postawę wrocławscy kibice liczą najbardziej

meczem, ale na takie błędy nie ma taktyki, nie ma rozwiązania. Tak naprawdę dwie bramki daliśmy w prezencie – mówił tuż po meczu trener Śląska Wrocław.

Najbliższa okazja na przełamanie złej passy już w sobotę 10 września. Na Tarczyński Arena przyjedzie bowiem Lechia Gdańsk, która w pierwszych 7 meczach zdobyła zaledwie 4

punkty i zajmuje ostatnie miejsce w ligowej tabeli. Ivan Djurdjević jest przekonany, że tylko dzięki wspólnym wysiłkom jego piłkarze mogą wyjść z chwilowego kryzysu. – Musimy przebrnąć przez takie momenty. One wyglądają źle, ale trzeba pokazać, że jesteśmy odpowiedzialnymi zawodowcami i bronimy barw swojego klubu – dodał szkoleniowiec.

Początek meczu Śląska Wrocław z Lechią Gdańsk o godz. 15 na Tarczyński Arena.

Bilety na spotkanie można kupić za pośrednictwem klubowej strony internetowej **bilety.slaskwroclaw.pl**, w kasach przy ul. Oporowskiej 62 oraz w punktach stacjonarnych na terenie całego miasta. Ceny biletów normalnych zaczynają się od 25 zł.

Najlepsi strzelcy Europy we Wrocławiu

Wrocław został europejską stolicą strzelectwa sportowego. W stolicy Dolnego Śląska trwają mistrzostwa Europy, w których udział weźmie 460 najlepszych zawodników Starego Kontynentu. Już w poniedziałek 12 września rozpoczyna się rywalizacja seniorów, którzy powalczą nie tylko o medale, ale również o udział w igrzyskach olimpijskich.

Mistrzostwa Europy w strzelectwie sportowym zostały przeniesione do Wrocławia z Moskwy tuż po wybuchu wojny

w Ukrainie. Turniej oficjalnie rozpoczął się we wtorek 6 września, ale najważniejsza część rywalizacji dopiero przed

nami. Od 12 września na strzelnicy WKS Śląsk Wrocław przy ul. Świątnickiej pojawią się seniorzy.

W stawce nie brakuje reprezentantów Polski. W skład naszej kadry narodowej wchodzi 16 juniorów i 24 dorosłych strzelców, którzy mają za sobą znakomite starty na arenie międzynarodowej. Ten rok obfitował bowiem w sukcesy, jak choćby 6 medali w Pucharze Świata w Baku czy 3 medale na Grand Prix ISSF w Grenadzie. – Nasi zawodnicy zajmowali wysokie miejsca, więc liczymy na to, że znajdą się w finałach – mówi Andrzej Kijowski, prezes Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego.

Najlepsi strzelcy sportowi powalczą nie tylko o najwyższe miejsca na podium, ale też

o kwalifikacje olimpijskie. – Od Wrocławia rozpocznie się rywalizacja o kwalifikację na igrzyska w Paryżu w 2024 roku – podkreśla Andrzej Kijowski.

Udział w igrzyskach zagwarantują dwa pierwsze miejsca w czterech konkurencjach. W karabinie 3 postawy kobiet i mężczyzn na dystansie 50 m, pistolecie sportowym na 25 metrów kobiet i pistolecie szybkostrzelnym mężczyzn na 25 m.

Transmisje z finałów tych konkurencji będzie można obejrzeć w Internecie, w mediach społecznościowych Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego oraz International Shooting Sport Federation, a także na kanałach YouTube tych organizacji. Rywalizacja seniorów trwa od 12 do 17 września.

Tydzień w skrócie

Porażką 0:3 zakończyła się podróż rezerw Śląska Wrocław do Kalisza. Miejscowy KKS bez problemów ograł podopiecznych Krzysztofa Wołczka, udowadniając, że wyeliminowanie Widzewa z Pucharu Polski nie było szczęśliwym trafem.

Piłkarze Śląska Wrocław w I rundzie Pucharu Polski pokonali na wyjeździe Ruch Wysokie Mazowieckie 4:0. Dwa gole dla WKS-u zdobył Erik Exposito, a po jednym trafieniu dołożyli Sebastian Bergier i Patryk Janasik.

W 1/16 finału Pucharu Polski **WKS Śląsk Wrocław** zmierzy się na wyjeździe z Lechem Poznań. Mecz tej fazy turnieju zaplanowano na 18-20 października.

Piotr Wysoczański objął stery w WKS Śląsk Futsal Wrocław. To absolwent AWF, dwukrotnie wybierany trenerem roku wrocławskiej uczelni.

Szymon Lewkot, zawodnik WKS Śląska Wrocław, został wypożyczony do Górnika Łęczna, z którym będzie walczył o powrót do PKO Ekstraklasy.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa:
10.09, godz. 15,
Tarczyński Arena,
WKS Śląsk Wrocław – Lechia Gdańsk
(Canal+ Sport)

Ekstraliga kobiet:
10.09, godz. 12,
Hydrotruck Radom – WKS Śląsk Wrocław
eWinner 2. liga:
11.09, godz. 17,
Stadion Oporowska,
WKS Śląsk II Wrocław – Pogoń Siedlce

3. liga:
10.09, godz. 18,
Polonia Bytom – IKS Ślęza Wrocław

Mistrzostwa Europy rozpoczęły się od rywalizacji juniorów

Konfrontacje Filmowe w DCF

Zanim powstał Warszawski Festiwal Filmowy i pojawiły się Nowe Horyzonty – najważniejszym kinowym wydarzeniem w Polsce były Konfrontacje Filmowe. Firma Gutek Film we współpracy z najlepszymi kinami studyjnymi w 18 miastach w Polsce postanowiła wskrzesić ducha tego wydarzenia. We Wrocławiu odbędzie się ono w Dolnośląskim Centrum Filmowym, ul. Pił-

sudskiego 64A w dn. 9–18.09. W programie tegorocznej odsłony – pierwszej od 1993 r. – znajdzie się 14 tytułów. Każdy z nich został nagrodzony lub miał międzynarodową premierę na jednym z najważniejszych festiwali filmowych świata: w Cannes, Wenecji i Berlinie. Szczegółowy program i bilety na l.wroclaw.pl/dcf-konfrontacje. Wszystkie filmy grane są z polskimi i angielskimi napisami. Bilety kosztują 26 zł (z Kartą kinomana 21 zł).

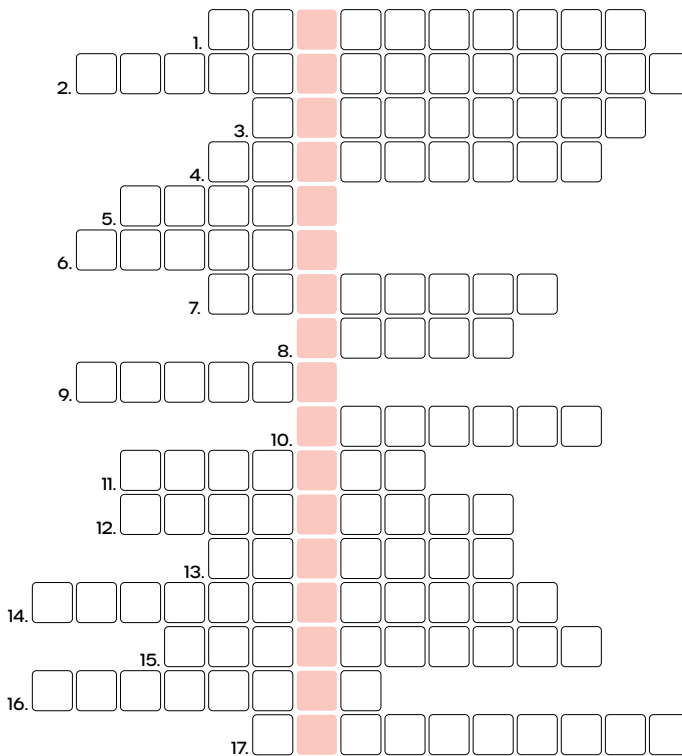
Urodziny Amy Winehouse

Miłośnicy twórczości Amy Winehouse będą mieli okazję uczcić w Starym Klasztorze urodziny artystki, które przypadają dzień wcześniej. W Sali Gotyckiej o godz. 20 odbędzie się z tej okazji specjalny koncert „Amy – Back to Black”. Wystąpi na nim, znana z telewizyjnego programu The Voice of Poland, wokalistka Natalia Podwin, której towarzyszyć będzie zespół: Nikola War-

da i Ola Turoń (chórki), Maciek Rosiak (saksofon), Maksymilian Madeła (trąbka), Bartek Domagała (gitara), Teodor Górka (piano), Michał Kotowicz (bas), Paweł Ostrowski (perkusja). Usłyszymy zarówno największe hity, jak „Rehab”, „Valerie” czy „Back to black”, jak i inne utwory z repertuaru Amy, która tworzyła muzykę z pogranicza soulu, jazzu i rhythm and blues. Wstęp biletowany – miejsca siedzące: 70 zł, miejsca stojące: 50 zł.

KRZYŻÓWKA NUMERU 100

- Plac zabaw przy ul. Bajana – nawiązujący do istniejącego w tym miejscu dawniej lotniska.
- Uniwersytet dla seniorów.
- Żuźłowiec, który ma pomnik na Stadionie Olimpijskim w towarzystwie krasnoludków.
- Nowoczesna biblioteka w budynku starej słodowni.
- Krasnoludek robiący pranie nad Odrą.
- Królewska gra.
- Nakrycie głowy, symbol wrocławskich senierek.
- Instytucja kultury, która wystawia „Halkę” lub „Toscę”.
- Władca Wrocławia, który nosił przydomek Brodaty.
- Jednostka administracyjna w miastach.
- Trawers linowy wykorzystywany na placach zabaw.
- Szpiczasta u krasnali.
- Wydarzenie, podczas którego można posłuchać muzyki na żywo.
- Wrocławski ogród z karuzelą.
- Dyscyplina naukowa zajmująca się opisywaniem kultur ludowych, we Wrocławiu jest też związane z nią muzeum.
- Dawna nazwa obecnego Dolnośląskiego Centrum Filmowego to kino...
- Impreza z tańcami na placu Wolności.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy

operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **100.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić roz-

wiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **15 września br. do godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **22 września br.** Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać

raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia są bluza i dwa worki z herbem Wrocławia. Zwycięzcy z nr. 98 (hasło: Rozkłady jazdy) to pani Anna (bluza), pan Paweł i pani Małgorzata (worki). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Pogotowie Ratunkowe: **999**
Policja: **997**
Straż Pożarna: **998**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadomiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt., godz. 9-19)
Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt., godz. 9-16)
Dla osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt., godz. 7.45-15.45)
Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 71 77** (pn.-pt., godz. 8-18)

Ważne telefony – inne

Dym ze spalania odpadów: **986** (24 h lub **71 310 06 46** (pn.-pt., godz. 7-14)
Chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (24 h) lub **71 799 67 00** (pn.-pt., godz. 7.45-15.45)
Bezpański pies lub kot: **986** (24 h) lub **71 362 56 74** (pn., śr.-pt., godz. 9-16.30; wt., godz. 9-18.30; sob.-nd., godz. 9-15)
Awaria ZDIUM: **71 376 00 22, 19501** (24 h)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. oprócz śr., godz. 8-15, śr., godz. 8-17)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt., godz. 7-21)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. oprócz śr., godz. 8-14, śr., godz. 8.30-16)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt., godz. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124** (pn.-pt., godz. 8-17)
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939** (24 h)

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Ewa Wapłak

Redaktor wydania
Agata Zięba

DRUK
AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław